

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnistvu prejemani
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Tiskovništvo: Knaflcova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjava vzkaz dan zvečer izveniški nedelje in praznika.

Insertati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Pecamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrosko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede insertatov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 18. januarja.

Klerikalni »Slovenski klub« se je danes popoldne, glavno vsled pritiska svojih dalmatinskih članov, vendarle odločil za previdnejšo taktiko, kakor jo je bilo pričakovati po večernejših besedah dr. Kreka, ki je ne le hotel pretrgati vse zveze s Čehi, temveč se tudi hotel iznebiti neprijetne kontrole od strani »Zveze južnih Slovanov« s tem, da razbije skupni »visokošolski klub«. Ogorčenje, ki ga je dr. Krekov govor vzbudil v vseh slovenskih krogih, je danes povzročilo, da so se klerikalci vendarle zbal odločnega koraka, ter se odločili za dilatorično taktiko.

Sklenili so izvoliti posebno komisijo, ki bi naj nadaljevala posvetovalno taktiko ter po možnosti tudi vzdržala stike s Čehi. V parlamentarni komisiji Enotnega češkega kluba se je danes popoldne zopet sprožila misel, da bi bilo nujno potrebno vzdržati in spopolniti organizacijo »Slov. Enot«, nazor, ki prevladuje tudi v »Zvezi južnih Slovanov«. Današnji govor dr. Fiedlerja je v tem oziru pripravil potrebno razpoloženje, ostro poudarjal potrebo se nadalje opozicijske taktike napram kabinetu Bienenrth III.

Morda se iz današnjega razpoloženja rodi konkretna oblika in reorganiziranja »Enote« se dvigne iz svojih lastnih razvalin k novemu življenju.

V vrstah »Zveze južnih Slovanov« je vladalo danes ogorčenje nad večeraj izražanim namenom klerikalcev, razbiti visokošolski klub, ter se bolj utrđilo nazor, da je ravno proti tej politiki klerikalcev treba pokazati čim največjo doslednost v jugoslovanski taktiki. Precej ostro se v »Zvezi« poudarja princip, da je napram staremu sistemu le mogoča stara taktika. Mirna in stvarna opozicija, ki ne pretirava pa tudi ne obrača plašča po vetru, bi ravno v tem času zopet iznova oživila in zvišala ugled »Zvezec«.

Zalibog, da manjka tej organizaciji enotnost političnih nazorov, dejstvo, ki neugodno vpliva na nje živahnost in doslednost njene taktike.

V imenu češke delegacije je danes dr. Fiedler v velikem govoru preciziral stališče Čehov do vlade. Ostane neizmenjeno — torej opozicijsko, dokler novi kabinet z dejanj ne pokaže svoje narodne pravdnosti, vstop Čehov v večino je nemo-

goč, dokler v češkem dež. zboru niso pripravljena tla za skupno delovanje Nemcev in Čehov.

Današnja seja poslanske zbornice je bila zanimiva. Veliki govor dr. Fiedlerja je vzbujal mnogo pozornosti, vehementna govoranca grofa Sternberga je zabavala v prvih popoldanskih urah, končno je bilo danes zopet enkrat slišati velikega retorja, katerega slava je cvetela zlasti v dobi kurjiškega parlamenta, poljskega soc. dem. Daszynskega. Ob 4. je bila proračunska debata prerusena in se je nadaljevala v obravnavi nujnega predloga posl. Fresla glede odprave davkov na meso, h kateremu sta govorila posl. Spaček (češki agrarec) in Pik (češki soc. dem.).

Iz govora prof. Fiedlerja.

Dr. Fiedler poudarja, da se razmere v parlamentu niso prav nič zboljšale. Vladi se desedaj ni posrečilo razširiti večino in zato je tudi nanašena predloga o vodogospodarskem zakonu le pesek v oči Poljakom, ker ni večine, ki bi jo sprejela.

Bienenrth se je mnogo trudil pridobiti Čeha za vlado in večino — ponudil jim je v kabinetu 2 mesti — toda Čehi, ki so prepričani, da je, dokler traja spor v češkem deželnem zboru, vsaka trajna sprava v državnem zboru nemogoča, so odklonili. Ako sedaj Nemei ministra Mareka vpišujejo v dobro Čehom, je to neuteemeljeno — kajti Marek je le vstopil na mesto Poga, ki je bil v prejšnjem kabinetu Čeh. Nemei so praška pogajanja razbili hote, v jasnem namenu vzdržati v kabinetu in upravi svojo nadvlado. Dolžnosti, ki jih ima izpolniti parlament v bližnji bodočnosti, zahtevajo nujno razširjenje večine, ako se hoče zbornica izogniti razpadu. — treba je znova začeti pravno akcijo, Nemei, ki so jo razbili, naj začnejo.

Slovenski klerikalci v vladnem taboru.

V Celju, 17. jan.

Glasilo nemških klerikalcev na Štajerskem, graški »Volksblatt« iz vaja na uvodnem mestu sledeče: »Bilo bi blazno, ako bi nemški nacionalci uprav sedaj vlado zahrbtno napadli, ko se pripravljajo Čehi in Jugoslovani, da okrepijo vladno večino. Ravno v Slovenski ljudski stranki se množe znamenja, ki kažejo, da

vstopi ta stranka v vladni tabor. — Sploh pa se pripravlja ta obrat Slovenske ljudske stranke že dolgo časa in mir z Bienenrthom je sklenjen že zdavnaj. To dokazuje potek zadnjega zasedanja kranjskega deželnega zbora, razpust ljubljanskega občinskega sveta in v najhitrejšem tempu izpremenjen občinski statut za Ljubljano. Tudi okoliščina, da se poletna obstrukcija proti italijanski pravni fakulteti jeseni ni ponovila, je najmanj dokaz, da se je prejšnja huda opozicija ublažila. Sicer pa izpremenjenost stališče (klerikalnih) Slovencev ne bo ostalo brez vpliva na pogajanja za deložnostno štajerskega deželnega zbora, ki se mora v kratkem ponoviti.«

Na resničnosti teh trditvev ni dvomiti. Vedeli smo sicer vse to že zdavnaj sami, ali dobrodošlo nam je kar potrjuje o slovenskih klerikalnih glasilih njihovih, v sedanjih razmerah na Dunaju tako dobro informiranih bratcev. Naloga dopisnikov je, da se malo pobavi s preznačilnim koncem glede pogajanj za deložnostno štajerskega deželnega zbora. Ze lanske jeseni je trdil celjski »Narodni Dnevnik«, da je z ozirom na skorajšnji odkriti vstop slovenskih klerikalcev v vladni tabor, pričakovati tudi važnih dogodkov glede slovenske obstrukcije v Gradcu. »Volksblatt« potrjuje sedaj ta domnevanje v popolnem obsegu.

Klerikalci niso samo enkrat poudarjali, da jim gre pri njihovi obstrukciji v Gradcu le za naše narodne koristi. Kdor pa pozna položaj in besno zagrozenost vodilnih krogov naše deželnoobzorske večine, ve, da nam ni upati na odkup obstrukcije tudi za najmanjše narodne ali gospodarske koncesije. Dasiravno se nahaja dežela v skrajno slabem finančnem stanju — spominjamo tu na zvišanje oskrbnice v bolnišnicah, ki ni toliko posledica dragine, kolikor suše v deželnih blaginjah — in dasiravno bi morali nemški nacionalci prisločiti finančno na pomoč svoji glavni trdnjavi, mestu Gradcu, vendar še deželni odbor ne prestopa izjava in draži Slovence. Daroval je še te dni precejšnjo vsoto nemškemu »Schulvereinu«, dasi za najpotrebnejše stvari ni denarja. Tudi drugače ni štajerski deželni odbor pokazal niti najmanjše spravljivosti: ravno narobe! Na slovenske šole tlačijo nemški nacionalci najnesramnejše renegate, vse podpore in investicije za slovenski del dežele

so ustavljene. Naši nacionalci igrajo z deželo igro va banque — in v takem položaju jim hočejo nuditi naši klerikalci roko v pomoč?

Stvar ima svoje težave. Ze zadnja pogajanja so pokazala, da bo šlo tudi sedaj za koncesije nazadnjaštvu v deželi in da bodo tu postopali slovenski in nemški klerikalci skupno. Stvar se utedne tako zasukati, da dobe klerikalci večji vpliv na spodnještajersko — razume se, da samo slovensko — šolstvo. Nemški nacionalci ne bodo gotovo proti temu protestirali, da se naše šolstvo poslabša in da bodo komandirali v njem ljudje Sornovega kalibra. Saj bodo take stvari le podpirale renegate pri njihovi agitaciji za nemško šolstvo. — Klerikalci bodo pri svoji širokovednosti tudi vedeli potolažiti svoje volilstvo, ako bi se to slučajno spomnilo na dozdevni slovenski značaj obstrukcije. Benkovičkov zares ne bo bolelo njihovo slovensko srce pri eventualnih novih pogajanjih za štajerski deželni zbor. Pač pa bo šla trda za to, ker bo imela deložnostno štajerskega deželnega zbora jako hudo posledico: 15—18% zvišanje deželnih doklad. Vemo, da si bodo potem klerikalci in štajerscijanci edini v zagovorih zvišanja — ali govorili bomo tudi mi zelo odločno! Denar je pa celo najpobojnejšim ovčicam v Koroševem taboru precej več vreden, ko vera.

Ne apeliramo na vodilne kroge klerikalne stranke na Štajerskem, pač pa na one ljudi v klerikalnem taboru, ki drže vsaj nekaj na politično poštenje in doslednost: sedaj bi bil najugodnejši čas za kakršnakoli pogajanja v Gradcu. Nemške nacionalce treba izstradati in diskreditirati popolnoma kot gospodarje v deželi. Narodna naša javnost pa ima dolžnost, da z javnimi shodi in manifestacijami vsake vrste odločno korigira politiko naših klerikalcev pri pogajanjih v Gradcu. Menda se vendar nismo na Spod. Štajerju tako daleč — in to baš sedaj, ko tako mogočno napreduje nacionaliziranje narodnih mas — da bi se redila črna internacionala na stroške najnujnejših potreb našega naroda! Ali več agilnosti, več živahnega odpornega duha nam je treba.

Politična kronika.

V ogrskem državnem zboru so večeraj nadaljevali generalno debato

o bančni predlogi. Pristasi Justhove in Kossuthove stranke so govorili zoper predlog. Posl. Kovacs je vsled pozne ure zahteval, naj se mu dovoli, da govori danes. Zbornica je na to o tem glasovala in sklenila, naj Kovacs takoj govori. Pri opoziciji je nastal vsled tega velik hrup. Med hrupom je predsednik sporočil, da je dobil pismen predlog, naj se seja vrši tajno. Na to je predsednik odredil tajno sejo in pustil izprazniti galerije. Ko so v tajni seji zopet glasovali o tem, da sme Kovacs šele naslednjega dne govoriti, je poslanec Simegghi, član Justhove stranke, zasmetljivo mahal z žepnim robcem proti desnici ter jo pozival, naj glasuje. Na to mu je posl. Pal zaklical: »Robec je ravnotako umazan kakor njegov lastnik!« Vsled tega je Simegghi poslal Palu svoje zastopnike.

Republikansko stranko na Ogrskem hoče ustanoviti bivši poslanec Nagy. Ni pa še popolnoma na jasnem o obliki, v kateri naj izvede organizacijo. Vendar je pa gotovo, da bo v programu te stranke vsaka protidinstična tendenca popolnoma izključena. Nagy je tudi izjavil, da je svojo namero sporočil predsedniku francoske republike, Fallieresu, in da pojde v najkrajšem času v Pariz, kjer ga bo sprejel predsednik republike.

Rusko - nemški dogovor v Postupinu je še vedno na dnevnem redu evropskega časopisja. Nemški listi so se pri tem pokazali v zelo čudni luči. Vsi so pisali, da se je car izneveril dogovoru s Francijo in Anglijo in se za hrbotom teh dveh približal trovezci. Iz članka, kojega je priobčilo »Novoje Vremja«, pa vemo, da je dokument o postupinskem sestanku, katerega je poslal londonskemu »Evening Postu« njegov petrogradski dopisnik, ponarejen — torej popolnoma vreden Nastiča, Vasića ali Friedjunga. Omenjeni list v Petrogradu sploh dopisnika nima in iz Petrograda nobenega dokumenta sploh ni dobil, temveč najbrže iz Berolina. »Evening Post« pa je seveda radevolje objavil, ker je bil prepričan, da bo nemško časopisje raztrgalo njegov sloves po celem svetu. Trik se je posrečil, kajti na ta »dokument« so se vjeli ne samo lahkoverni Francozi, temveč tudi resni angleški list »Daily Telegraph«. Zunanji minister ruski Sazanov je dvakrat izjavil dopisniku časopisa »Novoje Vremja«, da so se razgovori v Postupinu gibal v mejah, ki nikakor niso moge tangirati ru-

LISTEK.

Libera nos a malo.

Zgodovinski roman. Spisal Vladimir Vesel.

(Dolge.)

Napol tema je vlada po izbi, samo zareče oglje se je svetilo na ognjišču in tenek dim se je vzdigal ob sajasti steni pod streho. Ko je stal Ivan tako na pragu in motril notranjost hiše, se mu je zdela popolnoma izumrta. Stopil je naprej in sedel na klopi, ki je bila postavljena pred ognjišče. Tu tedaj so živeli Ribiči, tu je živela in delala Rezika. Teško se mu je bilo, ko se je spomnil na njo in si slikal njeno življenje v tej koči brez vsake najmanjše udobnosti. Zdelo se mu je, da se Rezika nikakor ne more čutiti srečne v tej okolici. Rad, neizrečno rad bi ji pomagal, rad bi delil z njo vse, kar mu nudi in kar mu obeta življenje. Pa kaj, ko mu je pot njegovega življenja tako ostro začetana. Drugi seveda tudi ne drže svojih obljub in svojih priseg, prislege so le formalnost, za katero se ne zme-ni nihče, ki jih ne izpolnjuje niti vrhovni poglavar cerkve. Tudi nimajo prislege one misli, ki jo izražajo besede, samo za javnost so namenjene in pa častitljive so kot starodavna cere-

monija. Druga pomena nimajo. Nobena kazen ne zadene duhovnika, ki prelomi prisego, niti pred posvetno, niti pred cerkveno gosposko. — Dal bi Reziki vse svoje življenje, pa kaj, ko je sam odvisen od toliko gospodarjev, da jim ve komaj sam vsem imena. Če bi bil na mestu Svetega Jova, potem bi se dalo že kaj ukreniti, tako pa, kot odvisen kaplan, ni upanja in ni izhoda. Zaglobil se je Ivan v svoje misli tako, da naprej sklonjen in naslonjen na ognjišče ni čul lahkih korakov bosih nog, ki so se bližali izpod petra iz shrambe za ribe. Pospravljala je bila tam Rezika in je stopila sedaj v izbo po končanem delu. Tudi ona ni opazila takoj gosta; šele ko je bila tik zraven nje, je zapazila Ivana, ki je slonel zatopljen v svoje misli na ognjišču. Presenečen vzklil Rezika ga je vzdrnil in pogledal je s široko odprtimi očmi mlado dekle, ki v prvem hipu prestrašeno ni vedelo kaj naj stori.

Vsa v zadregi je stala pred Ivanom; razpleteni lasje so ji vavolili preko golih ramen v gostih kodrih čez nedrija, poteze njenega vitkega deviškega telesa je le napol zakrivala lahka srajca iz ohlančnega domačega platna, ki jo je zakrival čez nedrija ozek prsnjak iz presnega blaga. Bosa in goloroka in globoko razgaljena vsled napornega dela, ki ji je razgorelo mlado kri, si je eramežljivo zakri-

vala v dlani oči in se ni upala ganiti. Temna rdečica ji je zalila lica in burno ji je utripalo srce. Še ko je Ivan vstal in stopil k nji ter ji položil drhteč roko na golo ramo, se kakor ometena ni ganila.

Kakor da nima niti svoje volje se mu je dala prevesti do klopi, kamor je sedla na lahen pritisk njegove roke. Sram jo je bilo pred Ivanom, da jo je videl tako razgaljeno; pred drugim bi se ne bila sramovala, samo on, ki se ga je oklenila od prvega trenutka, ko sta se spoznala, z vso svojo hrepenečo dušo, samo on bi je ne smel videti take. Zdelo se ji je, da ga žali s tem, da je ob njegovi strani tako malomarne oblečena in skrbelo jo je kaj si bo mislil on o njej, da hodi taka po svojih opravkih. Rada bi bila skočila v kot, kjer je imela shranjeno v veliki skrinji praznično obleko, da se preobleče. Najboljše, kar premore kmečka hiša, se ji je zdelo komaj dobro dovolj za njega. Poprosila bi ga, naj potрпи nekaj trenutkov, a izpregovoriti ni mogla niti besedice in ganiti se ni mogla; na ozki klopi je obsedela kakor priklenjena.

Ivan pa je stal pred njo, tudi sam v največji zadregi in neodločen, kaj naj stori, kaj spregovori k njej. V očeh in na obrazu pa mu je risala do dna razburjena duša njegove želje in njegova čuvstva. Kakor je bil sicer vaje bradati svoje občutke, da

niso prekipovali v naglem razpoloženju, tako se je tu zaman upiral ne-nadno in z vso silo prodirajočemu spoznanju. V tem hipu je izpregledal in videl je, da mu Rezika ni ljuba samo vsled svoje nedolžnosti in zaupljivosti, skoro otroške odkritosti. Spoznal je, da ga ni vlekle sočutje in hrepenenje storiti kaj dobrega vedno v njeno bližino. Videl pa je obenem pred seboj ravno začrtano pot, ki so mu jo bili odločili drugi in od katere ni smel niti za korak ne na desno in ne na levo. Spoznal je, da ni izhoda, da mora ali zatajiti svoja čuvstva ali pa prelomiti prisego, ki jo je storil pred oltarjem, prisego, ki jo je storil napol nevede, ki mu je bila po prevari drugih takorekoč vsiljena, če ni hotel zapasti bedi in pomanjkanju. In zakaj bi zatajeval svoja čuvstva, zakaj bi igral on svetnika, ki si ni izbral svojega stanu iz proste volje, ko se je čutil v svoji duši že ob sami misli, ki je ni mogel in ni maral prepuditi, grešnika. Sklonil se je k Reziki in ji potegnil roko raz lica, da bi ji videl v njeno temne oči.

Molče sta si gledala oko v oko in skoro slišno sta jima utripali srca. »Rezika?« je vzklil Ivan napol tiho in z zamolklim glasom, ker je čutil, da bi izdal prost vzklil iz polnih prsi vso njegovo razburjenost. Vprašujoče jo je poklical z imenom in v to vprašanje je položil vse, kar je hotel izvedeti od nje, iz njega pa je zvenel

tudi dvom in bojazen pred odločilnim odgovorom.

Se bolj je zardela Rezika v lice in roka, ki je ležala v Ivanovi dlani, je vztrepetala.

»Kar te hočem vprašati, Rezika, naj te ne prestraši, odgovor pa zahtevam od tebe točen in brez pomisleka.« Negotovost in neodločnost ali naj razkrije, kar je bilo skrito za njunim molkom, se je zrcalila v teh njegovih besedah in že mu je hotelo biti žal, da je poskusil odkriti, po čemer je hrepenel iz vse duše. Ni še padla odločilna beseda, še je čas, da ne izpregovori, kar mu je ležalo na jeziku in kar utedne razrušiti nedolžni mir najdražjega bitja, ali pa uničiti z enim hipom vse njegovo lepe sanje. Ni dolgo premišljeval, sklonil se je k Reziki in počasi, tiho, z glasom, ki se mu je poznalo, da prihaja iz globine prsi, ji je stavil usodepčno vprašanje, vprašanje, ki odloča za življenje in stoji kakor mejnik, onkraj katerega se odpira široka neznana poljana.

Slutila je Rezika od prvega trenutka, da se pripravljata nekaj velikega in resnega, slutila je to z ono negotovostjo, s katero sluti vsaka žena kako se pripravljata oni, ki mu je zaslužila misli in čuvstva, da izgovori odločilno vprašanje; premlela, preneodločna in preveč neizkušena pa je bila, da bi bila mogla presoditi v tem hipu z vso resnostjo kako odgovornost ji nalaga njen odgovor.

sko-francoske zveze ali rusko-angleškega dogovora. Vsakemu mirnemu opazovalcu je jasno, da se je v Postupinu samo razgovarjalo in da se ni dajalo nikakršnih zavezosti. V razgovorih se je pojasnjevala načelna zmožnost, da se rusko-nemško razmerje zboljša. Neposredni in edini namen sestanka ruskih in nemških diplomatov je bila obnoveitev starega rusko-nemškega prijateljstva, ki se je popolnoma ohladilo vsled znanega nemškega postopanja za časa bosanske krize. Ožja naloga tega sestanka je bila ustvariti načela, s pomočjo katerih bi se dalo doseči sporazumljenje v perzijskem vprašanju. Postupinski sestanki se je vršil v interesu miru, toda nemška žurnalistika je zakrivila, da je postal ta sestanek vir splošnega vznemirjenja. S tem so pokazali Nemci svoj pravi značaj. Ne bo jim se moglo niti takrat več verjeti, kadar bodo prav mislili.

V Albaniji se pripravljajo zopet nemiri. Kakor poroča »Slav. Tagblatt«, revolucija ni daleč. Več bojev je že bilo med mohamedanskimi in srbskim prebivalstvom. Mohamedanci hujša proti Srbom avstrijski agent-provokator Aziz Porobić. V par slučajih so se zgodila že nasilstva, ki jih je izvalil ta avstrijski agent-provokator. Iz došlih brzojav se lahko pričakuje spomladi v Albaniji zelo važnih dogodkov. Berolinska »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Carigrada, da se je Sefket-paša izrazil, da je položaj v Makedoniji zelo nevaren in sicer zaradi postopanja Grkov, katere podpirajo Bolgari. Turčija bo z vso energijo branila svoje pravice, če bo treba tudi z mečem v roki. Čuti se dovolj močno, bojevači se tudi na dve strani.

Na Špansko vplivajo dogodki v sosednji portugalski republiki. Vladni krogi sicer ne mislijo direktno nastopiti, kakor so se glasile prve vesti, vendar so pa v Madridu navzile demontija ministrskega predsednika Canalejaesa mnenja, da bodo v prihodnji ministrijski seji sklepali o varnostnih odredbah na portugalskih mejah.

O razmerah na Portugalskem se ne more dobiti jasne slike. Vsa poročila pa pravijo, da je situacija v Lisabonu jako nevarna in da se Portugalska bliža nevarnim časom. Čeprav so stavkajoči železničarji sklenili zopet začeti z delom, vendar še vedno stavkajo skoraj na vseh provinčnih progah. V Beji je prišlo do krvavih spopadov, pri katerih se je vojaštvo upiralo. Vojaštvo je simpatiziralo s stavkajočimi, ki so se zabarikadirali in metali kamnje na ljudstvo. — Madridski »El Liberal« poroča iz Lisabona, da je bilo v nedeljo več cestnih demonstracij, katerih se je udeležilo več tisoč ljudi vseh stanov. Nosili so zastave z napisi, v katerih so zahtevali, naj se takoj razpišejo volitve in skliče parlament. Govorili so nekateri govorniki tudi zoper sedanjo vlado.

V Perziji so v okolici Teherana zopet nastali nemiri. Guvernerji se branijo iz ljudstva izsiliti štiridesetodstotno zvišanje davčnih naklad. Vsled tega celo v Teheranu ne dobivajo uradniki deloma že več tednov nikake plače. Angleži bodo zasedli nekatere dele perzijskega zaliva začetkom meseca februarja.

Štajersko.

Deželni odbor štajerski za »Schulvereine«. Med zadnjimi izkazi darovalcev za »Schulvereine« citamo tudi, da je prispeval deželni odbor štajerski 400 kron! Tako se postopa v deželi, kjer živi pol milijona Slovencev, tako gospodari z ljudskim denarjem tisti deželni odbor, ki nima nikdar denarja, kadar se gre za upravičeno in postavno razširjenje slovenskih šol na Spod. Štajerskem! Proti takemu nečuvnemu, provokatoričnemu početju najodločnejše protestiramo.

Celjski nemškutarji v don Kiso-tovi vlogi. Minulo nedeljo so v Celju zborovali negatski trgovci in obrtniki in izražali svoje »ogorčenje« nad bojda novoustanovljenim inštruktoratom za obrtno združništvo v Ljubljani, kateri bi pa raztegnili svoje delovanje na Sp. Štajersko. Celo zadevo je spraviil znani »rešitelj« nemških obrtnikov Einspinner v javnost in spodnjestaj. negatski so začeli takoj vpiti, ker se boje vsakega nepristranskega nadzorstva v svojih obrtnih združenjih, ki so doslej samo gnezdišča renegetstva. Na celjskem shodu se je osebito repenčil Čih Negri. Sklenila se je grozna resolucija proti ljublj. inštruktoratu in Marekhl jo je sam nesel v trgovinsko ministrstvo. Tam je pa izvedel, da trgovinsko ministrstvo zaradi pomanjkanja denarja ne misli na ustanovitev združnega inštruktorata niti za Kranjsko. O tej stvari še sicer snregovorimo.

Kmečki ples ženske Ciril - Metne dove podružnice v Celju, ki se je vr-

šil minulo nedeljo, se je odlikoval po svoji animiranosti in živahnem obisku. Poleg zastopnikov in v krasne narodne noše oblečenih zastopnic vseh naših celjskih narodnih krogov so došli na ples vsi častniki tukajšnje posadke in mnogo občanstva iz bližnjih trgov. Dvorana je bila s stopniščem priprosto, pa elegantno okrašena, narodna godba pod vodstvom g. Seiferta je neumorno igrala. Za goste je bil v mali dvorani prirejen bufet z vinom in mrazimi jedili, v veliki dvorani pa slašičarna in kavarna. Marljivemu odboru ženske podružnice z njegovo predsednico gospo dr. Kalanovo gre za trud v prid naši družbi vsa zahvala!

Umril je v Gradcu g. Karel Hudabinnig, revident pri štaj. dež. knjigovodstvu in posestnik zasebne trgovske šole. Pokojnik je bil kot združni revizor znan tudi na Sp. Štajerskem. Bil je ponemčen Ljubljancan.

Ormoški »Turnvereine« je štel lani celih — 14 članov. Da med njimi ni smelo manjkati c. kr. uradnikov-renegatorov, se samo ob sebi razume.

Razstavo štaj. umetniških društev so v nedeljo otvorili. Kritika se o posameznih delih štaj. nemških slikarjev jako pohvalno izraža.

Osebnosti iz učiteljskih krogov. Nevarno obolel je g. A. Gnus, nadučitelj na Dolu, duša tamonjne posojilnice. Vendar pa se mu, kakor slišimo, že obrača zdravja na bolje. — V Dobenu je eksponiran g. F. Hribnik, učitelj na okoliški šoli v Celju, ker je okr. pomožni učitelj na Doberni, g. Jos. Leskavar nevarno zbolel.

Drobne novice. Uboj. Kmečkega fanta Odra sta hlapca Viskočin in Stumprl v Otišniškem vrhu pri Sp. Dravogradu tako dolgo pretepeala, da je obležal nezavesten blizu Vegundo-ve krčme, v kateri je z imenovanima popival. Ovadba je že napravljena. — Ukral del je delavec Jakob Podlesnik iz Zg. Dolice pri posestniku Jakob na Kozjaku vola v vrednosti 360 kron. Tatu so že dobili. — Napadeno je razumel Kristusov nank o imetju posestnik Anton Kunelj v Koprivnici. Misli se je kar sam polastiti denarja v župnikovi blagajni, vsega skupaj okrog 15 tisoč kron, a so ga pri tatvini dobili in spasil. Sedaj sedi v Kozjem. — Izginila je neznanu kam žena lončarja Stanteja pri Sv. Primožu, občina Sentjurska okolica. Stara je 42 let in ima na desnem očesu črno bradavico. Možu je pustila 4 otroke.

Ptujske novice. Pogorela je viničarija ptujskega trgovca v Sv. tincih blizu Sv. Urbana. Škoda je precejšnja; ker poslopje ni bilo zavarovano. — Zavrli so mizarja Schlachtitscha z Brega pri Ptuj, ker je na sumu, da je ubil dve svoji ljubici in ker je vkradel hranilnično knjižico za 3361 K in denar vzdignil. — Nagla smrt. Srčna kap je zadela na Dravi pri sekaniu leda delavca Brandiča iz Spuhlja. Bil je na mestu mrtve.

Patentirana iznajdba slovenskega obrtnika. G. A. Podpečan, čevljarški mojster na Sp. Hudinji pri Celju, je izumel poseben sistem za zapenjanje nizkih čevljev; zavezavanje trakov bo odpadlo, noga bo obvarovana mokrote, čevlji ne bo tiščal in bo obut v eni sekundi. Iznajdba je dobila te dni patent in se živo zanima za njo vojno ministrstvo. Neka velika tovarna hoče to iznajdbo kupiti. Naprednemu slov. obrtniku naše čestitke!

Iz Mislinj pri Slovenjgradu. (Zopet pritožba proti železničnemu nadoficijalu Merzu v Slovenjgradu.) C. kr. razvratelstvo drž. žel. v Beljaku je — kakor se splošno trdi — na predlog znanega g. Merza v Slovenjgradu upokojilo dosedanjega železniškega mojstra na tukajšnji postaji, kateri je bil zelo delaven in tudi več slovenskega jezika. Sedaj smo dobili novega železn. mojstra Renneria, ki je trd Nemec in ne razume nobene slovenske besede. Železniški delavci, sami Slovenci, ga ne razumejo, a tudi z nami mešaji se bode težko dogovoril. Poleg tega, da nas Slovence tak imenovanja dražijo in izživajo, so tudi še skrajno nepraktična in negotovarska. Odločno zahtevamo, da nastavlja državna železnica vsaj v slovenskih krajih slovenske uradnike.

Vransko. Ciril - Metodova podružnica priredila veliko maskarado v nedeljo, dne 5. februarja ne pa dne 12. februarja, kakor je bilo prvotno označeno. Maskarada, za katero je vneskrbljena splošno znana in priljubljena godba, se bode vršila v gostilni g. Košenina. Za maskarado je prijavljenih že sedaj več zanimivih in izvrstnih skupin, katere bodo vznemlele občo pozornost. Tudi iz okolice se je prijavilo več skupin.

Vsak peti prebivalec član »Südmark«. Na lanskem obč. zboru »Südmark« je izšel poziv na vse podružnice, naj s podrobno organizirano agitacijo pomnožijo članstvo na 100.000. Temu klicu so se odzvale vse

namške postojanke, od vseh strani prihajajo poročila o neprisrčljivosti uspehih. Zlasti se odlikujejo nemška mesta in trgi v slovenskem ozemlju: Slovenji gradec, Konjice, Brežice, Ljubljana, Ormož. — Vsem prednjači Ormož, kjer šteje Südmarkina podružnica 140 članov (+ 76), ali z drugimi besedami: v Ormožu je vsak 5. »Nemec« član Südmarka! Vrh tega obstoji še krepka podružnica »Schulvereine«. Ako upoštevamo, da je v Ormožu ali Brežicah najmanj dve tretjini uradno naštetih »Nemcev« prigoljufanih, potem šele vidimo, da je pri njih vsak Nemec in nemškutar član Südmarka in Schulvereina. Kako pa je v tem pogledu pri nas, kako je z našimi Ciril - Metodovimi podružnicami? Koliko je krajev, kjer je vsaki 5. prebivalec član podružnice? Kako je v tem pogledu v Ormožu, Brežicah, Konjicah, Ljubljani, Slovenjgradu in v Celju? Koledar C. M. D. v podružničnem izkazu priča, da smo še daleč nazaj.

Iz Velenja. Nepotrebnosti klerikalni Društveni dom dela zadnje čase prizadetim krogom mnogo skrbi. Od kar je odšel kaplan Goričar, ki je vse delal na lastno roko, ni več prave sloge. Dosedanji predsednik je odstopil, in prišel je bil župnik, da je prevzel nalogo, kako poplačati velike dolgovce za stavbo, ki nič ne nes. — Kmetje pravijo, da jih gospodje poprej niso nič vprašali, in da sedaj nočejo imeti s celo zadevo nič opraviti.

V Hrastrniku se je ustanovila podružnica Südmarka, dalje časa pa že obstoja podružnica Schulvereina. Povsod kjer je le par Nemcev in nemškutarjev, si ustanavljajo nemške organizacije, pri nas se pa tako hitro pravi, »da je škoda pošiljati denar v Ljubljano, ker sami doma potrebujemo.« — Ta izgovor pa služi povsod le v prikrivanje grde lenobe. Ljudje, ki niso znožni najmanjšega dela in žrtve za celoto, tudi za svoj kraj in ožji okoliš nikdar ničesar ne stori. Navedli bi lahko za vzgled celo vrsto krajev in veliko takih »praktičnih rodoljubov«!

Koroško.

Grozovita nesreča skivača. Na planini nad Beljakom se je dne 14. januarja poročnik Ažman lovskega bataljona št. 8 grozovito ponesrečil. Le slučajno so ga našli vojaki, ki so imeli tam vajo s smučmi skoro izkruvlega in prebodenega za lastno palico. Toliko moči je še imel, da si je odvezal smuč, dvignil pa se ni mogel in bi bil izkruvnel in zmružil, da ga ni našla vojaška patrulja. Naravnost zagonetno je, kako se je zgodila ta brezprimerna nesreča. Palica mu je predrla od strani ves trebuh in obtičala v njem. Vojaki so ga prenesli s planine v Beljak v bolnišnico in zdravniki imajo celo nekaj upanja, da mu ohranijo življenje.

Izginil. Dne 13. junija lanskega leta je imel Gašpar Škrbec iz Ribnice pri Velikovecu obravnavo z mesarskim mojstrom Mauracherjem, ki mu je bil dolžan 100 K. Ker Škrbec ni prišel k obravnavi, se je tožba zavrnila. Samo četr ure je bil Škrbec prišel prepoznati in ko je izvedel, da je tožba zavrnjena, je šel nazaj na kolodvor ter se odpeljal v Jenbach. Od tedaj niso Škrbea več videli. Dne 16. januarja, tedaj cellega pol leta po tem dogodku, pa je prišel njegov brat v Ribnico, da obišče svojega brata. Sedaj se je začelo sumiti, da se je Škrbec pripetila nesreča.

Prebivalstvo na Koroškem. Po škofijskem šematizmu izvem, da ima Koroška v 25 dekanijah 273 zasedenih župnišč in 74 nezasedenih župnišč, eno zasedeno in tri nezasedene ekspoziture, 60 zasedenih in 106 nezasedenih kaplanij ter 14 nezasedenih beneficijatorov. Posvetnih duhovnikov je bilo koncem l. 1910. 367, redovnikov 114 in redovnice celih 404. K tem je prišteti še 41 penzionistov in dr., tako da ima Koroška vsega skupaj 517 duhovnikov. — Cerkev in kapelice se je naštel 1067! V krški škofiji je bilo leta 1910. katoličanov 381.728, protestantov 20 tisoč 149, Židov 184 in 106 drugovernih, vsega skupaj 402.167 prebivalcev. Ker se je naštel leta 1900 samo 367.344 prebivalcev, se je število prebivalcev v tem desetletju pomnožilo za 34.823 duš ali 9,47%.

Vojaško garnizijsko poveljništvo v Celovcu. Kakor se poroča z Dunaja, je toliko, kakor gotovo, da se še ta mesec osnuje v Celovcu garnizijsko poveljništvo.

Primorsko.

Iz Ajdovščine. Veselični odsek »Društva za podporo rokolodcev« priredi skupno s podružnico N. D. O. v Ajdovščini v nedeljo, dne 22. januarja v veliki dvorani g. Fr. Bratina v Ajdovščini plesno veselico.

Grozna nesreča. V terek so šle tri deklice iz Trebič v neko hosto v okolici Sežane po listje. Ko so se vračale popoldne okrog pol 5. domov, so morale po stezi preko proge južne železnice bliž Orleka. Na tem mestu ni nobene zatvornice, dasiravno so se zgodile tam že večkrat nesreče in so Trebeneci že večkrat prosili, naj bi južna železnica napravila prepotrebni zatvornici na tem kraju. Oni dan sta se srečala na tem mestu postni vlak in brzovlak. Dve deklici sta prekorčili progo s stelo na glavi predno sta prišla vlaka, tretja, 17letna Ottilija Kralj iz Trebič, hišna št. 149 pa se je malo zakasnila. Ko sta prvi dve zapazile, da Ottilije dolgo n: za njima, sta položile stelo na tla in šle gledat. Ko pa sta prišle do proge se jima je nutil grozen prizor. Tla daleč naokrog so bila poskropljena s krvjo in vsenaokrog so ležali deli trupla. Stroj je Ottilijo Kralj popolnoma razmrazil, glavo so našli odtrgano ob tiru, drugo truplo pa je vlekel vlak kakih 80 metrov daleč. Dekle je najbrže čakalo, da je šel mimo postni vlak in hotelo potem čez tir, ko je neprisrčljivo pridrvel od druge strani brzovlak. Strojvodja ji pa na tem mestu tudi ni mogel dati svarilnega znamenja, ker je ravno tu precej močan ovinek. Truplo in glavo ponesrečene Ottilije Kralj so prenesli v kapelo trebiškega pokopališča. Za pokojno žalujejo mati vdova, brat in dve sestri.

Vojaštvo ob italijanski meji. Vojno ministrtvo je odredilo, da se nastani vojaška posadka tudi v fur-lanski vasi Ajelo tik državne meje. Videnska »Patria del Friuli« beleži to vest s pikro opazko, da se avstrijski »zavezniki« pomikajo vedno bliže proti osrčju Italije.

Pretep v gostilni. V neki krčmi pri Sv. Jakobu v Trstu sta sedela pri mizi med drugimi 17letni delavec Valerij Mervič in 16letni Anton Ukmar, oba iz Trsta. Pri drugi mizi je sedela med drugimi gosti tudi neka mlada šivilja. Zaradi te je prišlo med obema mizama do prepira in je bil krčmar končno primoran postaviti obe družbi pod kap. Pri tem pa sta Ukmar in Mervič potegnili nože in ranila dve osebi. Oba sta bila aretirana.

Obesiti se je hotel. 37letni Ivan Schneider iz Beljaka je bil v Trstu v ponedeljek aretiran, ker ima za Trst prepovedan povratek. Na policijskem ravnateljstvu pa se je s koncem odelje, ki jo je odtrgal in v dvema rob-cema v svoji celici hotel obesiti na železno omrežje okna. Se pravočasno pa ga je našel paznik in ga spravil zopet k zavesti, nakar so ga oddali v mestno bolnišnico. Od tu pa so ga poslali v ulico Tisov.

Ogenj. V arhivu ladjedelnice pri Sv. Roku je nastal v terek zvečer ogenj, ki so ga pa ognjegasci kmalu pogasili, tako da ni posebnih velike škoda.

Železno blagajno so navrtali. V Trstu so včeraj ponoči v pisarni ljubiteljev otrok v ulici St. Nicolo št. 4 poskusili navrtati neznani vlomilec železno blagajno. Posrečilo se jim je, odstraniti vrhno železno ploščo, ko so pa prišli do druge plošče, so jo poskusili navrtati in tudi res izvr-tali več lukenj, ter poskusili ploščo s kleščami odtrgati, kar se jim pa ni posrečilo. Tudi ni bila odprta dosti velika, da bi bili mogli seči z roko v blagajno. Zato so morali končno oditi praznih rok. V blagajni je bilo takrat samo 17 K.

Požar. Včeraj ponoči malo pred 2. uro je nastal v Trstu v skladišču harv in firneža tvrdke A. Zankl in figlio v ulici St. Lazzaro v palači Salem požar, katerega je mogla požarna bramba šele po enournem napor-nem delu lokalizirati. Za vzrok požara se še ne ve. Škoda znaša 10 tisoč kron, ki pa je krita z zavarovalnino.

Javna dražba. V soboto, dne 21. januarja ob 10. dopoldne se bo v Trstu v oddajnem skladišču za tovarno blago št. II. v drugem nadstropju južnega kolodvora prodajalo nedvignjeno blago. Blago se bo prodalo ponudniku za najvišjo ponudeno ceno in je mora ta takej odnesti, oziroma odpeljati. Zaznamek blaga je nabit v veži osebnega kolodvora. Pod izklicno ceno se blago ne odda.

Iz finančne službe. Višji finančni svetnik pri finančni prokuraturi v Trstu, dr. Karel Neuscheller, je imenovan za finančnega prokuratorja v Trstu.

Imenovanje. Predsnočjem je bil v tajni seji mestnega sveta v Trstu imenovan dr. Karel Ravasini občinskim zdravnikom za Barkovlje.

Komisija za osebnodohodninski davek. Nadomestne volitve za osebnodohodninski davek v tržaški okoli-ci so se letos izvršile brez boja. V okoli-ci so bili izvoljeni zopet dosedanja člani g. Josip Pertot, nadučitelj in deželni poslanec v Rojano in Jakob Štoka, posestnik in razvratelj pisar-ne v Trstu, kot efektivna člana, ter g. Josip Urbančič, posestnik v Bazovici, kot namestnik.

Ob pogrebu slovenskega aviatika Edvarda Rustana v Belgradu je govoril pred katoliško kraljevo v imenu Slovencev naš slovenski rojak dr. Niko Županić, pristav »Narodne

ga muzeja«. Govoril je slovensko in njegov govor je napravil na občinstvo globok vtisk.

Dr. Županić je rekel med drugim: »Mrtvi rojak, ti si končal tek svojega življenja v zemlji srbski, izdihnil si svojo dušo med Srbi, ki so po krvi in jeziku skoraj isti kakor narod, kateremu pripadaš ti; lahko bi ti izrekel poslednji pozdrav v književnem jeziku srbskega in hrvaškega plemena, toda naj ti zveni zadnji pozdrav v onem narečju, na katerem si slišal od matere prve besede in v katerem ti je le-ta pela pri zibelki prve pesmice.

Tragična je tvoja smrt, mili ro-jak, in ta zimska dan, ta mrkli dan odgovarja težkim čustvom srca našega, ki nas obvladujejo zaradi tebe. Težko nam je pri srcu za tebe v tej zimski predpodoobi smrti, toda še težje bi nam bilo, da bi umrl v cvetoči pomladi, ker si bil sam lep, mlad, cvetoč in poln nad: Res krut je zakon prirode, da mora vse umreti.

In če se težko ločimo od starih znancev in sorodnikov in nam ločitev »bridke seka rane«, tem huje se nam krči srce, ako kdo zapusti ta svet prerano — ante diem.

Zdiš se mi kakor mlad cvet, ki ga zamori iznenada slana na poljani, podobni si mlademu hrastu na gori, ki ga je izruval vihar in ki je telebnil na tla.

Kakor sokol si se vzpel pod nebo v kraljestvo zraka, da zavlađaš viš-nam in daljinam, ali padel si kakor od strele zadet mrtve na tla, ti slovenski Ikaros.

Sovražni so človeku elementi narave, ker duh njegov neuprestano teži za tem, da si jih pokori in upreže njihovo moč v korist človeštva.

Podjarmiti si hotel cesarstvo Eola in veliko je bilo tvoje junaštvo, ali vendar bil si še prečibak: zahrbitno te je uskočil sovražni element in padel si iz zračne visočine.

V zemlji slovenski ne daleč od izvira Save si zagledal luč življenja, a završil si svojo zemeljsko pot na mestu, kjer hiti Sava v objem stare naše slovenske Donave.

Krasen srebrni vas je dal bog z reko Savo za zvezo našim jugoslovanskim zemljam, po katerih teče ta reka.

Kulturni pionirji in rodoljubi, med katere si spadal tudi ti, so krepili in množili vezi med temi deželami.

S svojim izumom in s svojim junaškim duhom si pokazal svetu, da se tudi tvoj mali narod udeležuje tekme pri reševanju velikih svetovnih problemov. Pri tem pa nisi pozabil svojega pokolenja in svojih najbližjih rojakov. Tvoje misli je obvaldalo prirojen hrepenenje in poletel si v smeri Savinega teka med krvne brate izpod Triglava, kakor orel niz našo Savo v Zagreb in Belgrad.

Neodoljiva je moč krvi in potencialne sile čustvenih misli, ki spe v njej se prebude z elementarno doslednostjo prej ali slej ter privo na dan.

In kakor na sodni dan glas trumbe pokliče v življenje vse mrtve, tako združuje enkrat tudi sorodnost krvi in jezika rodove in plemena v silen zbor enotnega naroda.

Slovenecem je menda usojeno giniti pod obzidjem Belgrada. Tu so v 15. stoletju posekali divji Madžari vladarja slovenske zemlje Ulrika Celjskega, ki je bil zet srbskega gospodarja Gjorgja Brankovića iz Smedereva. Da bi pomagali streti turško barbarstvo, borili so se tudi slovenski vojniki pod belgradskimi zidovi in hekatombe Slovencev so močile s svojo krvjo tla, kjer si ti, mrtvi rojak, izdihnil svojo dušo.

V živem spominu je ostal Belgrad in dogodki okoli njega potomcem padlih junakov in ne poje brez vzroka slovenska narodna pesem: »Stoji, stoji tam Belgrad, — za gradom teče rdeča kri, da b' guala mlin-ske kamne tri.«

Mrtvi rojak, ti nisi prišel v Belgrad se borit, oborožen s puško in mečem. Ni bilo potrebno. Danes stje nad Belgradom solnce svobode. Prišel si bratom Srbom pokazat, kako so Slovenci znado boriti tudi z uma svetlim mečem.

Ni ti bila pot življenja s cvetjem posuta. Imel si mnogo skrbi, mnogo zatajevanja, a malo veselja in uživanja, a kar je najžalostnejše, moral si končati tam, kjer bi mogel z novo in večjo energijo pričeti, da dosežeš svoj cilj.

Toda po tvoji izpovedi lahko vsaj trdimo, da se ti je vsaj ena želja spočila, v zemlji domači da truplo leži, kakor poje naš Prešeren. To lahko trdimo tem bolj, ker si nekoli-ko trenutkov, predno se te je dotaknil angel smrti, rekel: »Ako umrjem v Srbiji, ni mi žal, umrl bom v svoji domači zemlji.«

Treba je nam vzeti slovo, dragi rojak, zakaj kratko je življenje, a neskončna je smrt. Nas kliče dolžnost, da ne zamudimo »vseh živih dan«, a tebi želimo sladak mir in pokoj v bratski srbski zemlji. Večen ti bodi spomin!»

Srbski listi na čelu jim »Politika« in »Novo Vreme« so priobčili ta

R Rustanovemu pogrebu.

Ob pogrebu slovenskega aviatika Edvarda Rustana v Belgradu je govoril pred katoliško kraljevo v imenu Slovencev naš slovenski rojak dr. Niko Županić, pristav »Narodne

govor v slovenskem izvirniku, transkribiran v cirilici s tole pripombo: »Če tudi se slovenski jezik v naši sredini redko kdaj čuje, a pred množico menda nikoli, vendar dokazuje ginjenost vsled tega govora in razgovorjanje prisotnih o njem, da je množica Zupančičev govor razumela, kar najlepše izpričuje, kako prirodne so vezi, na katerih temelji jugoslovanska vzajemnost. Priroda slovenskega jezika je v primeri z našim srbskim najbolj označena, ako pove-mo, da se zdi srbski jezik s slovenskega stališča kakor narečje slovenskega jezika, a slovenski jezik s srbskega stališča kakor dialekt srbskega jezika. Zato so tudi mogli vsi dr. Zupančič, ki je govoril v svojem mater-nem jeziku, prav tako dobro razume-ti, kakor bi razumeli na primer na-rečje Srba iz Makedonije ali Čakavea iz Primorja.«

SHOD volilcev in volilk

priređi

**gospodarsko-napredno dru-
štvo za šentjakovski okraj
v nedeljo, dne 22. t. m. ob
3. popoldne v gostilni „pri
Češnovarju“ na Dolenjski
cesti pri Dolenjskem mostu.**

Govorita gg. dr. Triller in prof. Reiser o političnem položaju zlasti glede prihodnjih občinskih volitev ljubljanskih!

Somisljeniki udeležite se shoda polnoštevno.

Dnevne vesti.

+ Shod pri »Zlati ribi« leži starim čenčam, ki imajo danes odločilno besedo pri »Slovenec«, kakor ka-men v želodec. Dr. Tavčar je slegel Kreka do nagega, ter ga pokazal ljubljanskemu delavstvu v pravi laž-njivi in hinavski ostudnosti. Ali gos-podje pri »Slovenec« so vendar še bolj lažnjivi, nego je dr. Krek sam! Sedaj pišejo, da je dr. Tavčar govoril, da je njegova stranka obljubovala delavcem volilno pravico. O tem ni dr. Tavčar ničesar govoril, govoril je le o tem, da je dr. Krek neresnično za-trjeval, da njegova stranka ni mogla iz ljubljanske volilne reforme odpravi pluralitete. Resnica pa je, da bi jo bila lahko odpravila, samo hoteli je ni! Okrog tega se suče prepir, ne pa okrog sensorija dr. Tavčarjevega, in tudi ne okrog suspenzorija dr. Krekovega!

+ »Slovenec« se posebno huđuje nad dr. Tavčarjem ker se le - ta me-ša v agitacijo za prihodnje mestne volitve. Gospodni se že malo sanja, da se te volitve morda vendarle ne bodo dale izvršiti po tistem kopitu, po katerem bi politični suštar dr. Zajec Ljubljani rad čevlje meril. Pri napadih na dr. Tavčarja prinašajo pa različne čenče iz sej deželnega odbo-ra, katere so pa vselej lažnjivo zavite. O pritožbi glede oddaje mizarskih del za višjo obrtno šolo, je dr. Pegan ugoditev pritožbe utemeljeval tudi s tem, da so združeni ljubljanski mi-zarji socijalni demokratje. Dr. Tavčar je z vohemenco pobijal dr. Pega-nov predlog, češ, da tudi on — dr. Tavčar — socijalnih demokratov ne ljubi, da pa drugo instance socijalno demokratstvo mizarske zadruge prav čisto nič ne briga. Pribeže se, da je dr. Tavčar sklep mestnega sveta v deželnem odboru gorko zagovarjal, da je pa proti glasovom klerikalne večine propadel. Tukaj ne pomaga nobeno zavijanje, tisti, ki so hoteli pri ti priliki delavcem zaslužek od-jesti, so bili klerikalni deželni od-borniki!

+ Grda falsifikacija je trditve »Slovenca«, da Kreditna banka ni bila zmogljiva zgraditi novega poslopi-ja na vojaškem preskrbovališču, ker ni-ma denarja, kar je tudi dr. Tavčar izrečno priznal. Da je Kreditna banka gospodarsko falitni klerikalni gospodi na potu, vemo dobro. Zato-rej so v deželnem odboru s slastjo padli po Štefetu pritožbi, samo da bi se nad Kreditno banko znosili. Pe-la se je pri debati pesem, da je sklep mestnega sveta pravzaprav za ban-ko koristen in ne za mestno občino. Tukaj je dr. Tavčar omenjal, da za banko zadeva ni posebna ugodnost, kar je treba premisljati, ali ji kaže, velik del njene akcijske glavnice za-zidati v eno samo podjetje. To je pa vse kaj drugega, nego pa trditve, da Kreditna banka nima denarja. Taka trditve bi bila lažnjiva, pa tudi smeš-na, posebno od človeka, ki sedi sam v upravnem svetu Kreditne banke. Si-der je pa lažnjivost tistih gospodov, ki prinašajo take čenčarije v »Slo-venec«, notorična, in odveč bi bila vsaka daljša polemika!

+ Užitniški pazniki in pošte-njak »Slovenec«. V četrtek minulega tedna ali danes teden 12. dan t. m. je

»Slovenec« spot udaril na volitveni naborni boben ter omanil orbi et ur-bi, da dobe užitniški pazniki tudi šodotno draginjsko doklado. »Ka-kor smo že poročali«, pravi »Slove-nec« inf pristavlja nekaj vrstic pozne-je, da »se je v večerjani seji mestne-ga posvetovalnega sveta (t. j. 11. t. m.) res rešila ta zadeva.« Kar je res, je res: dobro postrežen je »Slovenec«! Dne 11. januarja je bila zadeva »res« rešena v tajni seji svetovalstva in že drugi dan je bilo poročilo o ti rešitvi objavljeno v predalnih »Slovenčevih« vkljub — uradni tajnosti! Pa to na-posled ni nič čudnega, čudno je to, da je »Slovenec« kdaj — že poročal, da dobe užitniški pazniki 5% draginjsko doklado, da se je pa ta zadeva še 11. t. m. »res« rešila! Gospoda oko-li »Slovenca« menda že ni več zado-voljna, da bi ugnala nezmotljivega sv. Očeta, konkurenca hoče delati ce-lo samemu Bogu, ker — vse vé ta go-spoda! Pred tedni je že vedel »Slove-nec«, kaj se bo zgodilo 11. januarja 1911, svet pa zdaj vsajvepoprizznanju »Slovenca« samega, da je bilo vse, kar je »Slovenec« svoj čas trobil o draginjski dokladi za užitniške paz-nike, sleparska izmišljotina. No, končno, pazniki zdaj »res« dobedo do-klado in to nas veseli! Ko smo čitali to novico v »Slovenec« z 12. t. m., smo si mislili in vsak je moral dobiti ta vtisk, da so klerikalci priborili užitniškim paznikom dobro došli priboljšek. Zvedeli smo pa, da smo se grdo zmotili. »Slovenec« je po svoji navadi stvar le zavil hoteč vodo na-peljati na svoj mliu; klerikalci nam-reče nimajo prav nobene zaloge pri vsi stvari, ker je bila 5% doklada predlagana v proračunu za leto 1911, ravno tako kakor zvišanje števila nadpaznikov. Ali zdaj vidite, pazniki, kakšni častivredni možakarji se vam usiljujejo za pokrovitelje? »Slove-nec« na se še širokosti, da pri tem zboljšanju ne bo obstalo, nego obeta užitniškim paznikom konec zdanjih »sužnjih dni« ter nazadnje patetično vzkligne: »Kar smo kdaj obljubili, smo še vedno izvršili! Bum! To dr-ži! Pri vsakih volitvah so ropotali klerikalci, kaj vse bodo naredili, in obetali, da bodo olajšali bremena in zmanjšali ali pa kar odpravili davke. In kako v resnici delajo? Deset mili-jonov dolga bi radi naredili, ki ga bo treba vračati in obrestovati z novimi davki. Vidite, to so obljube klerikal-cev! Na njih delih jih boste spoz-nali!«

+ Klerikalna doslednost. Sedaj pred občinskimi volitvami v Ljublja-ni se klerikalci hlinijo velike prija-telje obrtnikov in raznih uslužben-cev. Poglejmo pa v Idrijo! Tam je dal deželni odbor poštenemu obrtni-ku podreti uvoznarjeno klet, ki je stala do 6000 K, samo da ustreže klerikalnima prigančema dekanu Ar-kotu in katehetu Oswaldu. Klet ni napravljala nobenemu niti vinarja škoda, in vendar jo mora gostilničar A. Kobal podreti, ker tako boče strankarska turija v deželnem odboru pod vodstvom c. kr. dvornega svetni-ka pl. Šukljeta. Še nikdar se ni stori-la večja krivica, ko v predmetnem slučaju, ko se hoče uničiti obrtnika iz nizkotnih strankarskih nagibov. Iz tega slučaju spoznajo lahko ljubljanski obrtniki, kaksi prijatelji so kranjski klerikalci. In ravno tako je a klerikalno ljubezljivo do uslužben-cev, katerim se klerikalci laškajo v Ljubljani na vse pretege, v Idriji pa rekurirajo proti malenkostnemu zvi-šanju plač občinskim uslužbencem. Tako vidimo klerikalno doslednost v vsi nagoti, zato pa razumen človek ne bo verjel sladkim klerikalnim be-sedam, kadar agitirajo z njimi pred volitvami.

+ Peerz bi rad prišel v Maribor. Okrajni solski nadzornik in učiteljski profesor Peerz je mislil, da sku-dali, ki jih ima na vesti, ne bodo zanj imeli nobenih posledic. Domisljal si je prav resno, da se bo zmazal in zla-sti je računal na klerikalce, da mu pojdejo na roko, menda ker veliko ve o različnih duhovnikih. V koliko so klerikalci izpolnili Peerzeva upanja, se sedaj pač še ne ve, a počasi bo že tudi to še prišlo na dan. Za sedaj bi Peerz s pomočjo klerikalcev rad pri-šel na učiteljske v Mariboru. Mini-ster Stürghk je menda odločil, da mora Peerz izginiti vsa Kranjskega. Peerz bi pa rad ostal vsaj v bližini in dela na to, da bi zamenjal službo s prof. dr. Potočnikom v Mariboru. V ta namen je tudi že lancelal primeren telegram v »Grazer Tagblatt«. Ker pa sodimo, da se bodo štajerski Slo-venci levo zahvalili, da bi dobili kot vzgojitelja učiteljskega naraščaja človeka takih kvalit, kakor je Peerz, jih s tem pravočasno opozar-jamo na Peerzeve manevre.

+ Ljudsko štetje v Litiji. Tudi pri nas se vršijo goljufije pri ljud-skem štetju in sicer navedem za zdaj en primer: Naš g. Elsnar, trgovec v Litiji ima precej uslužbenk in usluž-bencev. Ker je pa ta gospod nemčan, si misli, da je tudi njegova dolžnost, da pomaga nemčurjem k večjemuštev-lju. Silil je naprej g. pomočnika, ka-terima je baje rekel, da se pri njem občuje v nemškem jeziku in jih je

tudi hotel v števno polo vpisati kot Nemca. Gospoda pomočnika kot na-rodna slovenca in oba tudi člana litij-skega »Sokola«, sta zoper to prote-stirala in sta zahtevala, da se mora vpisati v števno polo materni jezik in sveda slovenski. Ker je g. Elsnar razvidel, da tukaj nič ne opravi, ja skušil pri uslužbenkah, kar je tudi dosegel. Vpisal je obe uslužbenki v po-lo kot Nemki, če prav ne zna nobena nemško. Največja predznost je torej od g. Elsnarja, da si upa kaj takega storiti. Si, c. kr. okrajno gavarstvo pa pozivljamo, da naj potrebno ukrene, da ne bodo takšni ljudje med Nemce šteti, ki ne znajo nemško niti ene be-sede in katere v to prisilijo služboda-jeci. Opozorjamo pa tudi g. Elsnar-ja, da naj se nikar preveč ne šali z nami, ker tukaj ni Kočevje, ampak je Litija, in naj premisli, da on živi od slovenskih grošev, ne pa od nemških, kar si mogoče domisljuje. Prihod-njič več!!!

+ Cobal contra Habe. Kakor znano, je vodja socijalnih demokra-tov v Zagorju, Cobal, tožil pred po-rotnim sodiščem v Ljubljani, delaveca Habeta iz Zagorja zaradi žaljenja ča-sti. Porotno sodišče je Habeta opro-stilo. Cobal je vložil proti razsodbi porotnega sodišča ničnostno pritožbo, ki je pa bila sedaj v celem obsegu za-vrnjena kot neutemeljena.

+ Ljudsko štetje v Kočevju. Pi-še se nam: Lumparije, ki se dogajajo pri ljudskem štetju v Kočevju, pre-segajo že vse meje. Števni komisar Porubski prakticira pri slovenskih rodbinah z vsakovrstnimi nepošteni-mi sredstvi. Evo samo en prizor: V šolo k usmiljenkam zahaja nad 100 slovenskih in nekaj hrvaških otrok, a števni komisar je vse od prvega do zadnjega prekrstil v »deutsche«. To je očito sleparstvo. Zalibog moramo še sedaj konstatirati, da bode ljudsko štetje za Slovence v Kočevju izpadlo še žalostnejše kot pred desetimi leti. Temu so pa veliko krive tudi naše izdajice. Simonič in cela rodbina so postali čez noč Nemci, dasiravno ne znajo dobro nemško govoriti, ravno-tako tudi cela vrsta drugih. Kolikor se ne bode ustel (?) Porubski, bodo na skrbele naše izdajice, da se bodo Kočevjarji smejali.

+ Komunisti hrvaško-slovenskih poslancev v Istri. Klub hrvaško-slo-venskih istrskih poslancev je imel v ponedeljek, 16. t. m., v občinski dvo-rani v Voloskem sejo, na kateri so po-dali slovenski istrski deželni odbor-niki poročilo o sedanjem političnem položaju v deželi. O seji so izdali ta-le komunikacije: I. Odobrava se postopa-nje deželnih odbornikov in se jih po-ziva, naj vztrajajo na dosedanjih svojih poti. II. Proti nezakonitemu odobre-nju občinskih proračunov v nekate-rih italijanskih občinah, pri katerih je deželni odbor v sporazumu z na-mestništvom kršil določbo § 42. dež. reda, protestujejo z vso odločnostjo. III. Z ozirom na izostalo rešitev pro-računov za nekatere hrvaško-sloven-ske občine se konstatuje samovolja italijanskih deželnih odbornikov in malomarnost c. kr. namestništva v tem pogledu. IV. Izražajo prepriča-nje, da bo hrvaško-slovenski narod uspešno izvojeval svojo borbo, ki mu jo je usilil deželni odbor z dovolje-njem vlade, si klub hrvaško-sloven-skih poslancev pridržuje pravico sporazumno z občinskimi stori-ti o stvari vse potrebne primerne korake.

+ Jubilej nemške temeljitosti. Včeraj, 18. t. m., je slavil svoj šest-deseti rojstni dan znani nemški zgo-dovinopisec dr. Henrik Friedjung. Dr. Friedjung je bil med nemškimi nčnim svetom na glasu kot duhovit in izredno temeljit zgodovinar, in njegov umotvor »Der Kampf um die Vorherrschaft«, v katerem slika bor-bo Prusov in Avstrijcev za nadvlado na Nemskem, je baje mojstrsko delo prve vrste. Toda širša javnost je iz-vedela za dr. Friedjunga šele, ko so njegovi članki v »Nene Freie Presse« izzvali hrvaške poslance, pripadajo-če hrvaško-srbski koaliciji, da so vlo-žili proti njemu tožbo radi obreko-vanja, ker jim je v teh člankih očital, da so v službi srbske vlade. Dr. Fried-jung je takrat z največjo hladno-krvnostjo sprejel obvestilo, da zahte-vajo hrvaški poslanci od njega zado-ščenje za obdolžitve, izrečene proti njim, ter samozvestno javno razgla-sil, da bo z vso neizprosno nastopil proti »izdajalecem domovine« ter jih z nepobitnimi, nad vsak dvom vzvišenimi dokazi njihove krivde po-bil in in strl v prah. Tako je prišlo do senzacionalnega procesa na Dunaju, ki se je pričel meseca no-vembra l. 1909. Ko je takrat prišel dr. Friedjung v sodno dvorano, noseč pod pazduho svoje dokumente, ki bi imeli črno na belem dokazati, da so utemeljene njegove dolžitve, je vse nemško časopisje proslavljalo dr. Friedjunga kot rešitelja domovine, poudarjalo njegovo temeljitost in ne-zmotljivost ter dokazovalo, da že nje-govo učenjaško ime daje jamstvo za to, da je vse, kar je izrekel proti hrvaško-srbski koaliciji, tako resnič-no, kakor bi bilo pribito. Toda obra-vnava sama je dokazala, da so bili

proslavljeni Friedjungovi dokumenti navadni falsifikati in »nemški uče-njak svetovnega glasu«, dr. Fried-jung, slavljen zlasti radi svoje temelj-itosti, je bil prisiljen ne samo pri-znati, da so njegovi dokumenti falsi-fikat, marveč je moral ob enem iz-javiti, da ni mogel sam preiskati teh dokumentov glede njih pristnosti, ker so pisani v cirilici, cirilice pa on ne razume, a da jih je smatral za pristne zgolj zategadelj, ker jih je dobil od visoke, dobro informirane strani, o katere verodostojnosti je bil popolnoma prepričan. V takšni luči se je pokazala takrat »temeljitosť« nemškega učenjaka. Nemški listi so svoječasnoproslavljali na Fried-jungu zlasti njegovo fenomenalno »Gründlichkeit«, danes, ko pišejo o njegovi 60letnici, pa popolnoma mol-če o njegovi temeljitosti in ga pro-glašajo samo za — »herzenswarmen Optimisten und mutigen, geistigen Führer«!

— Ljubljanske dame imajo svoj prihodnji sestanek v svrhu dobrodel-ne prireditve za »Domovino« v sredo, dne 18. januarja ob 5. popoldne v »Narodni kavarni«. Prosimo obilne udeležbe. Posebna vabila k temu se-stanku se ne razpisujejo.

— Umrla je v Ljubljani v Jera-novi ulici štev. 65 gospa Marija Pajsar, stara 80 let. P. v m!

Desnico si je poškodovala. 46let-na mlinarjeva žena Marija Fili-pič iz Horjula je mazala pred nekaj dnevi mlinska kolesa in osi ter prišla z desnico med zobčasta kolesa, ki so ji roko razmesarila.

Odlikovanja. Ivan Jelenik, lovec na posestvu Mokrice, je bil odlikovan za 40letno zvesto službovanje s častno medaljo, istotako je bil odlikovan s častno medaljo za 40letno zvesto službovanje rudar Urban Zakel v Idriji.

Kdo ima prav? Miha Kova-čič, posestnik v Malenski vasi pri Mirni peči, je kupil lausko leto v je-seni v Novem mestu par volov za 1048 kron od Janeza Kuharja iz Stojanskega vrba, kateremu je dal takoj 20 kron are. Nato so šli pit li-ko v Ferličovo gostilno, kjer so de-lali tudi račun. Da so lažje računali, je rekel Kovačič Kuharju, naj mu vrne 20 kron are, nakar bo izplačal on vso kupnino. Kuhar je vrnil 20 K are, spili so par litrov vina, Ferlič je vzel »hožji denar« in ga vrgel v ciril-metodov nabiralnik in potem so od-šli. Pozneje se je Kovačič domislil, da morda ni dobil are nazaj, oziroma, da jo je pri izplačevanju kupnine po-zabil vračnati. Tirjal je Kuharja za 20 kron sam, tirjal po odvetniku in ker jih ni dobil, je tožil, toda izgubil je pravdo. Zdaj pa pravi, da bo tožil naprej, pa če zapravda vse posestvo. Morda se dožene, kdo da ima prav, toda za kako ceno, to je drugo vpra-sanje.

Detomor. Iz Kuzlja blizu Petrine pri Fari se nam piše: Tukajšnja kaj-zarica Ana Bauer je vkljub svojim 30 letom zelo lahkomisljena in lahko-živa ženska. Njen mož je že mnogo let v Ameriki ter pride le sem in tja kaj pogledat v tužno domovino. Ko je prišel pred približno tremi leti domov, je našel po večletni odsotno-sti družinski prirastek, vendar je do-brovoljen mož in ni bil menda na svojo ženo prav nič hud. Ko je zopet odhajal v Ameriko, je plačal vaškim fantom nekaj pijače in jim še rekel, naj hodijo pridno k njegovim ženi v vas, da ji vsaj dolgaes ne bo. No, fantom tega ni bilo treba reči dva-krat. Pridno so zahajali k Ani Bauer, dokler niso začele ženske skrivnost-no stikati glave in šepetati, da bo do-bil Bauer zopet nov družinski prira-stek, kadar pride zopet pogledat do-mov. Dne 29. novembra preteklega leta se je napotil nov svetovni držav-ljan na svet toda Ana Bauer ga ni sprejela z odprtimi rokami, temveč ga zavila v enje, ne da bi bila po-gledala, jeli otrok možkega ali žen-skega spola, ali je živ ali mrtev, ali zdrav ali pohabljen, in ga nesla pod streho v skrinjo. Čez nekaj dni ga je djala v vrečo in ga pokopala v kleti pod zelno kadijo. To je prišlo na uho orožnikom, ki so o zadevi poizvedo-vali in vse dognali. Ko so otroka od-kopali, so šele videli, da je bilo dete možkega spola, sicer na popolnoma iznošeno, pa vendar za življenje god-no. Ali je prišel otrok živ na svet ali mrtev, in kaj je bil vzrok njegove smrti, to bo dognala sodna preiskava.

Slovenci v Pulju prirede v sobo-to, dne 21. t. m., v veliki dvorani Na-rodnega doma veliko predpustno za-bavo s plesom.

Zagoneten Holandec. V pone-deljek popoldne je nek čedno oble-čen človek prodajal pri starinarjih skoraj še nove zimske hlače za 1 K 60 vin. Kmalu nato je pa prišel na-zaj z zimsko suknjo, katero je itak hotel prodati. Ker se je pa starinar-jem dozdevala zadeva sumljiva, ni suknje hotel nihče kupiti, nakar je tuje odšel. Ko je bil stražnik o tem obveščen, je šel takoj za neznancom poizvedovat in ga izsledil v neki žganjariji baš ko je peoujal omenjam

gostom suknjo za 6 K. Stražnik ga je takoj stavil k uradu, kjer je možakar izjavil, da se zove Willem van Wel-ten, da je po poklicu mehanik in do-ma iz Hardenryka, provinca Utt-recht na Holandskem, ter da je suknjo kupil na Reki za 20 kron. Poli-cija mu pa vsega tega ni verjela in ga djala pod ključ. Takoj drugi dan je priobčil naš list notico: »Čigava je suknja?« Med tem se je dognalo, da so bile suknja in hlače ukradene ne-kemu uradniku v Wolfovi ulici, toda van Welten je ostal tako glede sukn-je, kakor tudi svojega imena pri prvotni trditvi in moral je kljub pre-ciznemu zatrjevanju k sodišču, kjer se bodo, kakor policija sama, pečali z njegovim predživiljenjem. Dosedaj so dognali, da je prišel 11. t. m. iz Trsta in prenočeval v neki gostilni v Kolo-dvorski ulici. Preživiljval se je menda z beračevanjem, a tudi tatvine so mu dobro služile. V Ljubljani si je dal ta-koj napraviti ključ iz aluminija, ka-terega bi bil pač porabil v svoje na-mene. Van Welten je pa tudi sicer in-teresanen in zelo zagoneten človek. Star, pravi da je 43 let, govori nem-ško v pruskem narečju, in je sploh še vprašanje, če je Holandec. Izkazov ni imel pri sebi nobenih. Posebno značilno je njegovo tetoviranje. Ka-kor bi ga bil pobarval kak slikar, ta-ko izgleda možakar po celem životu. Po obeh nogah se mu vzpenja od členka po ena kača, na obeh rokah ima holandski grb, z raznimi podo-bami ozaljsan in črki G. R., na prsih pa ladjo z napisom »Keine Rettung mehr«, kar je bilo baš v Ljubljani zanj usodnega pomena. Policija je mnenja, da možakar ni pravi van Welten, ampak kak drug, zelo navi-han in bogsigavedi kake baže ptiček.

V znamenju alkohola. Na Do-lenjski cesti je v neki trgovini nek žganjar zahteval žganja in ker so ga uslužbenci odslovili, je napravil na ulici potem tak izgređ, da ga je mo-ral stražnik aretovati. — Snoči si je bil kar na cesti postlal nek 16letni brusač. Ko ga je stražnik zbudil in spravil pokonci ter ga hotel spremiti domov, ga je brusač tako zmerjal in mu nagajal, da ga je moral odvesti mesto domov, v zapor.

Zagonetna najdba. Že pred par tedni smo poročali, da je bil najden v neki vezi na Marije Terezije cesti gramofon brez plošč. Stranka je od-dala najdbo policiji, kjer se pa še zenj ni nihče oglašil. Gramofon sicer ni nov, je pa le še vporabljen in naj se lastnik zanj čimprej zglašil pri policijskemu uradu, kjer ga dobi nazaj.

Premogarja. Včeraj sta dva po-stoparja ukradla na Rimski cesti z nekega premogarskega voza vrečo premoga ter ga takoj spečala v de-nar, katerega sta si potem razdelila in pognala po grlu. Po ovadbi sta bi-la aretovana in danes izročena so-dišču.

Zasačena. Včeraj je čuvaj v Mestnem logu zasačil dva slikarska pomočnika, ki sta lovila ptiče. Vab-ljenka, kakor tudi ptičnico je čuvaj konfisciral, ptičarja pa ovadil pri-stojni oblasti.

Izgubila je gđc. Elizabeta Šta-berjeva srebrno žepno uro z verižico. — Silvilja g. Marija Porentova je iz-gubila 110 kron denarja, katerega je imela v pisni kovrti.

Narodna obramba.

Za Ciril Metodov obrambni sklad so se zavezali plačevati sledeči p. n. gg.: 867. in 868. Dvanajst rodoljubov pri omizju konsumnega društva v Rojšanu (plačali 200 K); 869. Pazin-ski Slovenci (plačali na račun 15 kron); 870. in 871. Dunajski Slo-venci.

Društvena noznanila.

Občni zbor »Splošnega sloven-skega ženskega društva« se vrši v ne-deljo, dne 29. t. m. v društvenih pro-storih, Rimska cesta 9. Dnevni red: Pozdrav predsednice, poročila tajni-ce, blagajničarice in knjižničarke. Slučajnosti. Volitev odbora.

Ženskega telovadnega društva v Ljubljani občni zbor bo dne 20. t. m. ob pol 7. zvečer v sobi Sokolske zve-ze v Narodnem domu.

»Sokol II.« v Ljubljani ima v nedeljo 22. januarja ob 9. dopoldne v gostilni br. Frana Kavčiča na Privo-zu svoj občni zbor.

Šesti plesni in zabavni večer »Narodne Čitalnice v Ljubljani« se vrši v soboto, 28. t. m. v čitalniških prostorih »Narodnega doma«. Priče-tek točno ob 8. zvečer.

Triglavska slavnost v Ljublja-ni. V nedeljo, 19. februarja proslavi-akad. tehn. društvo »Triglava« iz Gradače svojo 35letnico. Konec slav-nosti bo tvoril velik ples v »Narod-nem domu«, ki se bo vršil pod pokro-viteljstvom naprednega ljubljanske-ga ženstva. Vsa prireditve in pos-bno ples bo eden najlepših v Ljubljani, vendar se bo pri vsej sijajnosti znala izključiti vsaka pretiranost, zlasti glede toilet. Tiskana vabila se raz-pošljejo pričetkom februarja, osebae

pa se povečajo le odbornice ženskih društev v Ljubljani.

Shod državnih uradnikov in učiteljev se vrši v nedeljo, dne 22. januarja 1911, ob 11. dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma« s tem-le dnevnim redom: 1. Časovno napredovanje. 2. Preuredbo aktivitetnih dokladov po vojaškem stanarinskem tarifu. 3. Uvrstjenje Ljubljane v I. razred aktivitetnih dokladov od 1. januarja 1911 do uveljavljanja pod točko II. zahtevanih preuredb. Tovariši! državni uradniki in učitelji, pridite vsi na shod! — Združene uradniške organizacije.

Deželna zveza gostilničarskih zadrug naznanja cenjenim delegatom, da se vrši občni zbor zveze v soboto, dne 21. t. m. ob 10. dopoldne v restavracijski dvorani Narodnega doma v Ljubljani in sicer radi tega, ker se je morala mala dvorana Mestnega doma, kjer je bil zbor najprej sklican, prepustiti v vojaške naborne namene.

»Sokola« na Bledu ima svoj redni občni zbor, dne 22. januarja ob 3. popoldne v gostilni pri »Kapsus«.

Bratno društvo na Bledu priredi v nedeljo, dne 22. t. m. svoj redni občni zbor ob 3. popoldne v gostilni »Kapsus« v Gradu. Ob 2. istotam odbojora seja.

»Sokola« na Javorniku ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 22. januarja v gostilniških prostorih Lovro Noča ob 2. uri popoldne. Prijatelji »Sokola« dobro došli.

»Sokola« v Postojni ima svoj občni zbor dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani »Narodnega hotela«.

Tamburaško - dramsko društvo »Soviča« v Postojni je imelo dne 6. t. m. v hotelu Ribnik svoj redni občni zbor. Novi odbor se je tako sestavil: Predsednik Pavel Jurca, podpredsednik in režiser Fran Vadnov, kapelnik Josip Mazej, tajnik Jaka Smerdelj, blagajnik Josip Vadnu, arhivar Andrej Miška, odborniki: Vinko Brus, Janko Sraj, Ljudevit Mislj, Baltezar Macner in Josip Burger. Društvo priredi v nedeljo, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani »Narodnega hotela« v Postojni svojo običajno predpustno veselico.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Danes zvečer se poje šestič Kalmánova opereta »Jesenski manever« (za nepar). — V soboto prvič Jeroma K. Jeroma originalna, duhovita in jako zabavna dramska legenda »Tujec«, najnovejša senzacija angleško - ameriških gledališč, le v Londonu 500krat zapored igrana. V sredi dejanja stoji Krist v podobi potnika. (Zopet za nepar). — V nedeljo popoldne pri znižanih cenah lepa in plemenita ljudska igra B. Hawela »Mati Skriba«, zvečer zadnjič v abonementu kot večerna predstava opereta »Jesenski manever« (za par). — Operetno osobe pripravljajo za prihodnji teden veliko in težko noviteto. Srečka Albinija »Barona Trenka« iz dobe cesarice Marije Terezije. Opereta jugoslovanskih motivov ima tudi mnogo plesov, ki se bodo izvajali po originalu. Nabavili so se novi kostumi. — Operno osobe študira Puccini-jevo »Bohème« in Verdijevo opero »Ples v maskah«, v katerih bodo gostovali tenorji iz Zagreba.

Razgled po slovanskem svetu.

— Bolgarski zrakoplov. Mlad Bolgar Gevrenov je zgradil nov aeroplan čisto posebne vrste. Dal mu je ime »Čučuliga«. Vojno ministrstvo je po strokovnjakih dalo ogledati ta aeroplan. Sodba strokovnjakov je bila takoj ugodna, da je ministrstvo nakazalo mlademu aviatiku 30.000 levov podpore. Gevrenov je odpotoval v Belgijo, da tamkaj izpolni svoj izum. Čez en ali dva meseca bo Gevrenov priredil javen vzlet s svojim aeroplanom v Sofiji.

— Hrvat proti trem turškim častnikom. Te dni je prišlo do krvavega spopada v Carigradu med nekim Hrvatom in tremi turškimi častniki. Častniki so hoteli udreti v vilo barona Castellija v Rue de Boulogne, ker so jo smatrali za javno hišo. Dasi jih je vratar — Hrvat — opozoril, da se nahajajo pred privatno hišo, vendar so skušali priti v njo in so celo potegnili sablje. Vratar je seveda tudi potegnil sabljo in se postavil v bran pred vrata. Prišla se je krvava borba, ki se je končala s tem, da je eden izmed napadalcev, podporočnik, obležal mrtev na mestu, dočim sta druga dva častnika pobegnili.

— Jugoslovanski umetniški kongres. Kakor smo že javili, se je v nedeljo 15. t. m. vršil v Belgradu v hotelu »Moskvic« sestanek jugoslovanskih umetnikov. Na sestanku je bilo sklenjeno: 1. Da se v prvem četrtletju 1. 1912. priredi jugoslovanska umetniška razstava v Belgradu, a na jesen istega leta v Sofiji; 2. da se jugoslovanski umetniki udeležijo svetov-

ne umetniške razstave v Rimu; 3. da se jugoslovanski umetniki udeležijo leta 1914. vsalevanske razstave v Pragi in 4. da se vsako leto priredi po ena jugoslovanska umetniška razstava. Po razstavi v Belgradu in Sofiji pride na vrsto Cetinje. Do prihodnje razstave v Belgradu je bil izvoljen za predstavnika zveze jugoslovanskih umetnikov »Ladna« arhiski slikar Uroš Predić. Na šest jugoslovanskih umetnikov je bil v nedeljo zvečer sijajen banket v hotelu »Mostar«. Na sestanek je došlo šest hrvaških, dva slovenska in 12 bolgarskih umetnikov.

Izpred sodišča.

Jarčev volilni shod pred novomeškim sodiščem.

Novo mesto, 18. jan.

Kandidat za državnozhorski mandat za Dolenjsko in Belokrajino, prof. Jare na svoji volilni agitaciji ni imel sreče. V Belokrajini je pokopal svojega lastnega priista šupana Jonkeja iz Dola na 7 dni zapora, ker je Jonke krivično obdolžil dragatnega nadučitelja, da je le-ta rekel: »ako bo Gangl umagal, tedaj čez 7 let ne bo nobene cerkve več na Kranjskem in da bodo spravili križ in vero iz šole.« S tem slučajem se je pred kratkim pečalo novomeško okrajno sodišče.

Danes pa se je okrajno sodišče bavilo z drugim Jarčevim agitacijskim slučajem, ki ima sledečo predzgodovino:

Dne 15. oktobra je pribeležil »Slovenski Narod« med dnevnimi vestmi notico se nanašajočo na dr. De Franceschi-jevo afero in njegov odhod iz Novega mesta. V dotični notici se Jareca dolži, kot da je on tega kriv. Priča Budna, kontrolor »Mestne hranilnice« je drugi dan t. j. 16. oktobra popoldne pred Jarčevim shodom v Novem mestu o tej notici govoril z dr. De Franceschiem. Priča trdi, da je dr. De Franceschi glede na notico dejal: »To je laž, kar »Narod« piše! Ponej pa da mu je dr. De Franceschi tozadevno še povedal, da so bili prej Novomeščani krivi, a sedaj pa je kriv deželni odbor, oziroma tudi dr. Zupane kot referent pri deželni vladi. Na vprašanje Budne, kdo so bili ti Novomeščani, je dr. De Franceschi odgovoril: »Le dva imata na sumu. Pač pa je zdajšnji zdravstveni odbor zame.«

Budna je ta razgovor javil Jarču in sicer še pred shodom, katerega sta se udeležili obe tranki. Omenjamo se, da se je Budna zanimal za prodajo dr. De Franceschi-jeve vile in je v to svrhu nagovoril dr. De Franceschi-ja. Tako po svojem somišljeniku, Budni informirani kandidat Jare je zadevo takoj pričetkom shoda porabil za se. Rekel je, da dr. De Franceschi-jevo odhoda ni on (Jare) zakrivil, marveč, da se je dr. De Franceschi o tem sam izrazil, da so tega krivi edino-le Novomeščani, ki so proti njemu rovali. Navzoči Karel Rozman, prepričan, da tega dr. De Franceschi ni mogel trditi, je takoj protestiral, da to ni res. Jare pa je na to predlagal deputacijo k dr. De Franceschi-ju, kar se je pa valed že pozne ure odklonilo. Na to je Jare proti Rozmanu zaklical: Če to ni res, kar sem zdaj izjavil, lahko me jutri plakatirate kot lažnjaka. Rozman si je drugi dan še enkrat pri dr. De Franceschi-ju in Budni ngotovil svojo nasprotno trditev. Stavil se je lepak, ki ga pa novomeška tiskarna ni hotela prevzeti. Lepak je potem izšel izpod roke domačih »umetnikov«. Glavar baron Reebach je sicer dovolil nalepljenje, toda zahteval je posebno vlogo. Ko se je vloga predložila glavarstvu, jo je baron popihal, njegov namestnik pa se je izgovoril, da on ne sme dati dovoljenja za nalepljenje lepakov.

V vlogi stoji zapisano: »Taka je možna beseda zastopnika Slovenske Ljudske Stranke, in da je profesor Jare na shod govoril neresnico. Jare se je valed tega čutil na svoji časti ožaljenega in je vložil tožbo zoper Karla Rozmana. In to je predzgodovina in temelj današnji obravnavi.

Razprava se vrši v veliki dvorani I. nadstropja (civilno sodišče). So di okrajni sodnik Levčnik. Obtoženca zagovarja odvetnik dr. Globevnik. nenavzočega zasebnega obtožitelja Jareca zastopa dr. Rozina iz pisarne dr. Šusteršiča. Dvorana je polna poslušalcev, zlasti izmed duhovskega stanu. Pričetek točno ob 9. dopoldne. Stranki odklonita poravnavo. Vseh 10 prič se zapriče skupno. Nato se zaslišijo priče.

Prva priča dr. Ažman, katehet na gimnaziji izpove v protislovju z vsemi ostalimi 9 pričami. Izpove: Jare je rekel, da je vzrok dr. De Franceschi-jevega odhoda leto, ker so se mu Novomeščani zamerili. In napram ugovoru Rozmana, da je Jare dejal: Če to ni res, — tukaj je priča — lahko me jutri plakatirate kot lažnjaka. Pričo nato in pozneje opeotvano opominjajo na nesoglasje z izpovedbami ostalih prič. izmed katerih ni prav nobena slišala, da bi bil Jare rabil besede: »tukaj je priča,

marveč, da je Jare le dejal, da se je dr. De Franceschi tako izrazil. Zaslišmo pri tej priči je tudi, da je ona sama, ki je to besede ališala, dočim se ne vo prav nič spominjati, da je Jare predlagal deputacijo k dr. De Franceschi-ju, kar so vas druge priče potrdile. Kot druga priča se zasliši notarski kandidat Viktor Posnik. Ta izpove: Jare je rekel, da se govori, da sta deželni odbor in Jare kriva, da gre dr. De Franceschi stran. To pa ni res, ker sem jaz svedel, da gre dr. De Franceschi le zaradi Novomeščanov stran. Napram ugovoru Rozmana priča izpove bistveno isto kot prej-tanja.

Nato se zasliši proš dr. Elbert. Njemu je bilo očitno jako težko izpovedati vse kar je vedel. Bil je takrat predsednik Jarčevemu shodu.

Proš dr. Elbert izpove: »Jare je rekel, da so Novomeščani sami v prvi vrsti krivi, da gre dr. De Franceschi stran. Ko sva šla z Jarcom domov, sem ga vprašal, kdo mu je to povedal. Jare je odgovoril, da mu je to povedal Budna, temu pa je dr. De Franceschi sam pravil. Priča jestišala, da je Jare govoril o deputaciji. Šele ko Rozman skuša od priče kaj natančnejšega izvedeti, priča pripoveduje: »Za to so začeli delati bolnico, se je pojavilo neko gibanje proti dr. De Franceschi-ju in sicer od strani nepoklicanih ljudi, ki za bolnico niso prav nič storili. To gibanje se je zanimalo v Ljubljano. Prišla sta k njemu Jare in dr. Lampe ter skušala zadevo urediti. — Na vprašanja Rozmana, ali se je dr. De Franceschi kdaj izrazil proti Novomeščanom, priča odgovori: »On je rekel, da bo vsled tega gibanja proti njemu kar vse vrge proč, pa bo šel.« ni pa tudi rekel, da gre »edino le radi Novomeščanov stran«. Napram dr. Rozini pravi priča: »Zdravniki v Ljubljani so dejali, da bo dr. De Franceschi vse požrl.«

Za dr. Elbertom se zasliši priča Budna, kot glavni povzročitelj te razprave. Njegovo izpoved smo že omenili zgoraj v predzgodovini te afere.

Naslednja priča kanonik Zlogar ne izpove ničesar posebnega.

Istotako tudi tiskar Urban Hrovat, ki izjavi, da je on Jareca tako razumel, kot da je rekel: »nekoliko so tudi Novomeščani vzrok, da dr. De Franceschi odide.«

Priča Hladnik je Jareca zopet tako razumel, da gre dr. De Franceschi ne le radi deželnega odbora, temveč tudi radi Novomeščanov stran.

Važna priča je lekarnar Bergmann. Na vprašanje sodnika, ali izpove slovensko ali nemško, priča odgovori, da mu je vseeno. Odločil se je za slovensko izpoved. Priča izrečno izpove: Jare je dejal: »edino-le Novomeščani so vzrok, da gre dr. De Franceschi iz Novega mesta.« Priča tudi napram trditvi pove priči katehetu dr. Ažmanu izrečno izpove, da se ni govorilo, komu da bi bil dr. De Franceschi se izjavil v smislu izpovedbe prve priče. — Istovelno izpove tudi priča Krajgar. — Ob polu 12. odmor, ker je bila glavna priča dr. De Franceschi odsoten. Razprava se nato predpoludne nadaljuje.

Zasliši se dr. De Franceschi. Njegova izpoved je najbolj važna. Izprva pripoveduje, da je prišel Budna k njemu v neki privatni zadevi (ponej je povedal, da je Budna posredoval prodajo njegove vile). Na vprašanje Budne, zakaj grem proč, sem mu kot vzrok pokazal dva odloka, rekoč: »Tu-le je! Deželni odbor in deželna vlada zahtevata, da moram resignirati na eno mesto primarija ter da bodi v vsaki bolnici po en primarij in en sekundarij. Sicer pa je prišlo v Ljubljano od tu, ker so nekateri govorili, da hočem jaz vse požreti. Zato je najbrže tam začel dr. Zupane mene drezati in sekirati. Poklicani faktorji zame pa so v Novem mestu. Ko je dr. Strašek prišel semkaj, sva mu jaz in dr. Vavpotič prepustila mesto v bolniški blaginji. Pa to nekaterim nepoklicanim še ni bilo dovolj, hoteli so mi pridobiti še mesto primarija. To govoričenje je morda zašlo v Ljubljano dopoklicanih faktorjev, ki so zahtevali, naj ostanem primarij le v eni bolnici. Jaz pa tega nisem hotel in sem rajše resigniral na obe mesti. V tem smislu sem se izrazil napram g. Budni, nikakor pa ne, da so Novomeščani vzrok mojega odhoda. Deželna vlada je najprevo zahtevala, da se odločim za en primarijat, potem šele deželni odbor, ki z mojim predlogom, da ohranim oba primarijata, ni bil zadovoljen. Priča nadalje pripoveduje, kako je drugi dan po Jarčevem shodu z Rozmanom ugotovil pri Budni, kaj je priča napram Budni izpovedal.

Nato sledi konfrontacija obeh glavnih prič: Budna in dr. De Franceschi. Budna vstraja, da je dr. D. se izjavil: »Vidite, taki so Novomeščani! Rozman je Budni očital, zakaj Budna stvari ni takoj pri shodu pojasnil. Budna mu je odgovoril, da ni mislil, da bo stvar tako daleko sešla. Budna zanika, da bi bil to izjavil.

Dr. Rozina hoče od dr. De Franceschi-ja vedeti, kako je z zadevo gledel stanovanjari v bolnici. Dr. De Franceschi opetovano izpove, da mu na tako vprašanje ne odgovarja, ker je to zadeva poznajšega datuma. Tudi da je že takrat hišo prodal, je stvar, ki nikomur nič mar ne gre. Oba zagovornika predlagata preložitev obravnave v svrhu nadaljnjih zaslišanj, dr. Rozina med drugim tudi predložitve aktov deželnega odbora. Sodnik oba predloga odkloni, ker je stvar dovolj pojasnjena.

Nato sledita govora obeh zastopnikov. Dr. Rozina polaga posebno važnost na inkriminirane besede: »Taka je možna beseda zastopnika Slov. Ljud. Stranke.« Rozman sam izjavi, da je bil Jare tu kot poslanec in politič, ne pa privatna oseba, da je bil shod volilni boj, vsled tega je bil on opravičen napram Jarčevi neresnici trditvi zastopati koristi meščanske stranke. Dr. Globevnik opozarja, da se je njegovemu klijentu posrečilo doprinesiti dokaz resnice.

Razsodba. — Rozman oproščen.

Ob pol 1. popoldne razglasi sodnik razsodbo, vsled katere se obtoženec Rozman oprosti vsake krivde in kazni, ker se mu je posrečilo doprinesiti dokaz resnice. Kot glavni razlog sodnik navaja izpovedbe priče Bergmana in Krajgarja, ki sta izrečno izpovedala, da je Jare rabil besede: »edino le Novomeščani so krivi, da gre dr. De Franceschi stran.« Teh besed pa ni rabil ne dr. De Franceschi napram Budni, niti ta napram Jarču. Oprostilna razsodba je tedaj opravljena.

Jare plača stroške obravnave. Dr. Rozina prijavi vzklic.

Razne stvari.

* Dober odgovor. V nekem ameriškem listu je objavil John Will sledeči oglaš. »Svarim vsakega, da ne da moji ženi Mary ničesar na upanje. — John Will.« Druga številka istega lista pa je prinesla kot odgovor sledeče: »Nisem vedela, da ima moj mož John kaj kredita, kakor v breznicah in pivnicah, tam pa ga jaz ne iščem. Mary Will.«

* Nemški podmorski čoln »U 3«. Iz podmorskega čolna U 3., ki se je potopil v pristanišču v Kielu, so rešili 27 mož skozi cevi za izstreljavanje torped. Trije pa, ki so bili v stolpu, so izgubili svoje življenje, ti so: poveljnik kapitan Fischer, poročnik Kalbe in pomorščak Rieper. Prebili so sicer kupolo stolpa, vendar pa je prišla pomoč prepozno, vsi trije so se bili že zadušili.

* Mati in hči. Mala Režika si je zazelela novo punčko, dasiravno je bila ona, ki jo je dobila za Miklavža še popolnoma dobra. »Kupi mi, mamica, novo punčko!« je zaprosila mater. »Kaj se,« ji je odgovorila mati, »saj je tvoja punčka še skoro nova!« — »To nič ne stori!« je bil točen odgovor Režike, »saj sem tudi jaz še skoro nova, in vendar si kupila novega otroka.«

* Vagledni otroci. »Za vrage, nikdar ni gumba na srcaji, kadar jo oblečem!« Tako se je ujezil soprog nad svojo ženo, ki je udobno slonela s cigareto v ustih na divanu in čitala roman. »Ali je to tako hudo!« ga je vprašala ona. »Saj si vendar odrasel in preudaren človek, in se vendar razburjaš zaradi malenkosti, če manjka par gumbov. Poglej otroke, vse srcaje so raztrgane in gumbov sploh nimajo, pa se ne pritožujejo!«

* Še nekaj o zrakoplovu »Hildebrand«. Predčerašnjem so začeli z delom pri ponesrečenem zrakoplovu »Hildebrand«. Ob 2. popoldne so prišli do mrtvega dr. Rohra. Pri njem so našli uro, ki se je ustavila ob 8. uri. Ker se je zrakoplov dvignil ob 6., je jasno, da sta se zrakoplova ponesrečila že čez dve uri. Druga mrljica niso dobili, ker je padel delavec, ko so ga hoteli dvigniti, iz rok in izginil v jezeru.

Telefonska in brzajavna poročila.

Nova »Slovanska enota«.

Dunaj, 19. januarja. Vsled večerajšnjega sktapa enotnega češkega kluba so se danes začela pogajanja med udeleženi slovaškimi strankami t. j. med Čehi in Jugoslavi radi reorganizacije »Slovanske enote« na podlagi predloženega statuta, ki je tak kakršen je bil statut pred Božičem in katerega so Čehi pripravljali sprejeti. Danes popoldan se vrši tozadevna seja in je upati, da se to vprašanje v najkrajšem času najbrže ugodno reši. Razporeženje med Jugoslavi, zlasti pa med »Zvezo južnih Slovena« je jako ugodno za to reorganizacijo, v klerikalnem »Slovenskem klubu« pa so sedaj mnenja še deljena. Na eni strani zavzema dr. Krek z vso strastjo nasprotno stališče, vendar pa ni še izgubljeno vse upanje, da sreča klerikalce zdrava pamet.

Bankno vprašanje.

Dunaj 19. januarja. V odseku za bankno predlogo je govori danes poslanec Kramar in izjavil, da zahtevajo avstrijski Slovani, da se tudi ne upošteva pri avstro-ogrski banki. Popoldan govori bivši finančni minister Bilinski.

Odeski.

Dunaj 19. januarja. Danes vsled pravoslavnega praznika sv. treh kraljev poslanska zbornica nima seje, pač pa zborujejo posamezni parlamentarni odseki, tako predvsem bančni odsek in subkomite odseka za socialno zavarovanje.

Namestnik grof Thun.

Dunaj 19. januarja. Danes je sprejel cesar v posebni avdijenci grofa Thuna, ki je položil v roke cesarja prisego kot namestnik.

Duhovščina se punta.

Dunaj 19. januarja. Nadškof Nagl je razposlal kakor znano te dni okrožnico v kateri se zahteva, da si morajo dobiti vsa klerikalna društva naknadno dovoljenje škofijskega ordinarijata. Med duhovščino samo pa je nastal proti tej okrožnici hud odpor in povsod se sklicujejo shodi, ki sprejemajo ostre resolucije proti tej okrožnici.

Enotni češki klub.

Dunaj 19. januarja. Danes ob 4. popoldne ima »Enotni češki klub« sejo, na kateri se bo sklepalo o stališču, ki naj ga klub zavzema v parlamentu.

Profesor I. Apih umri.

Celovec 19. januarja. Tu je danes nagloma umrl v pokopni prof. I. Apih, pisatelj znane knjige »Slovenci in leto 1848«.

Ogrski parlament.

Budimpešta 19. januarja. V večerajšnji burni seji parlamenta so se dogajali burni renkoti, ki bodo imeli za posledico najbrže več dvobojev, kateri se deloma že dogovarjajo. Klerikalni Zboraj je zabrusil trgovinskemu ministru v obraz psovko »kmetavzar«. Član vladne stranke Pal je razžalil Justovca Suimegyja vsled česar je ta pozval danes poslanca Pala na dvoboj.

Stavka v Belgiji.

Brusej 19. januarja. Pred dnevi so bili sklenili belgijski rudarji, odstopiti od stavke. Ker pa nekatere niso hotele izpolniti vseh obljub, posebno glede maksimalnega delavnega časa, se je začelo živahno gibanje med delavci, da se štrajk obnovi.

Briandov čestitajo.

Pariz 19. januarja. Ministrski predsednik Briand dobiva povod od izida na njega naperjenega atentata od vseh evropskih vladarjev in poslaničkov brzoglavke, v katerih se mu izrekajo simpatije. Ranjenemu Mirmanu se je zdravstveno stanje že mnogo zboljšalo.

Sabotaga na Francoskem.

Pariz 19. januarja. Na nekaterih francoskih bojnih ladjah se je pojavila sabotaga. Pri raznih telegrafih so porzali mornarji žice, pokvarili aparate in električne stroje.

Atentat na italijanskega poslanca. Rim, 19. januarja. V Castellamare adriatico je neznan človek izvršil atentat z revolverjem na poslanca Chiaraviglio ter ga lahko ranil.

Na Portugalskem.

Barcelona, 19. januarja 1911. Včeraj in danes so začeli stavkati skoro vsi delavci pri vodnih napravah, zlasti pa pri vodovodih. Tem stavkujočim delavcem so se pridružili tudi še delavci iz mnogih tovarov. Položaj je skrajno opasen.

Za monarhijo na Portugalskem.

London 19. januarja. Iz Neapola prihajajo vesti, da se namerava popotiti vojvoda Oporto te dni na Angleško, da skupaj z ostavstvenim kraljem Manuelom napravi načrt za novo akcijo, kako bi se uvedla na Portugalskem zopet monarhija.

Zarota na Japonskem.

Tokio 19. januarja. V procesu proti veleizdajnikom, ki so nameravali lansko leto umoriti japonskega cesarja in ministre, se je izrekla včeraj sodba 24 zarotnikov je bilo obsojenih na smrt.

Prevrat v državi Paragvaj.

Buenos Aires, 19. januarja. Vojni poveljnik v Paragvaju je siloma odstavil predsednika in podpredsednika Paragvajske države in proglasil samega sebe za predsednika.

Gospodarstvo.

— Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Kakor se nam poroča sklenil je upravni svet zvišati tekton tega leta delniško glavnico na 7—8 milijonov kron. Vzroki tega zvišanja so vedno naraščajoči promet banke stalno naraščanje vlog (glasom pravi je dovoljeno sprejemati vloge na knjižice le do dvakratnega zneska delniške glavnice) in končno, da se zadost željam onih gg. subskribentov, ki pr zadnji emisiji niso mogli dobiti novih delnic. Kakor je splošno znano, imeli je ta izdaja nepričakovan uspeh, ke se je podpisalo namesto zloženih 5000 skoraj 6000 komadov.

Književnost.

»Slovenska Matica«.

Dr. Bogumil Vošnjak: Ustava in uprava ilirskih dežel. Zgodovine ilirske dobe še vedno nimamo. V »Mittheilungen des historischen Vereins für Krain« so Dimitz, Costa in Hieinger zbrali precej gradiva, Dimitz je v svoji zgodovini Kranjske dežele podal nekaj skromen in nekoliko pristranski obris tiste dobe, in različni slovenski listi so priobčili v večjem ali manjšem obsegu sestavljene slike tiste dobe, zlasti političnih in kulturnih dogodkov, ali celotne sistematične zgodovine še vedno nismo čakali. Niti vse gradivo ni obelodanjeno. V Parizu je marsikaj dobiti, česar se Dimitz ni vedel, in na Dunaju je dr. Walter Schmid zasledil celo vrsto ilirske dobe tikajočih se listin, ki jih menda še nihče ni pogledal. Se mnogo manj pozornosti, kakor političnim in kulturnim razmeram v ilirski dobi so naši zgodovinarji posvečali pravnim razmeram, dasi so to toliko zanimivejše, ker tvorijo ilirsko dobo posledice v pravnem razvoju Slovencev. Naš narod je bil ves čas, za kateri imamo dokumente o njegovem javnem in zasebnem življenju ne le v državni nego tudi v pravni in upravni odvisnosti od Nemcev, ki nas do l. 1848. sploh niso priznavali kot narodno individualnost, nego le kot skupino ljudi, živčih na nemškemu gospodarstvu podvrženih tleh. Naravno je torej, da do l. 1848. sploh nismo bili narod nego samo podaniki in naravno je, da smo v pravnem in upravnem oziru vedno živeli tisto življenje, kakor prebivalci nemških dežel. Razloček je samo ta, da so v nemških deželah pravne običaje prebivalstva upoštevali v večji meri, kakor pri nas. Jurist, ki je študiral »Deutsche Reichs- und Rechtsgeschichte« se je obenem naučil tudi zgodovino ustave in uprave v slovenskih deželah. Izvzeta je le ilirska doba. Takrat nismo bili pod nemškimi, marveč pod francoskim gošpodstvom. Francozi se niso zadovoljili s tem, da so naše dežele okupirali in jih kot nekako mejno grofijo politično utestili francoskemu ozemlju, marveč so vse javne razmere v ilirskih deželah poskušali urediti po svojem vzoru, po načelih, ki so bila uveljavljena na Francoskem. Popolno izvedbo tega načrta, popolno oživetje tvojene te načel se ni posrečilo, ker so bili Francozi že po štiriletnem vladanju primorani zapustiti naše dežele, ki so potem zopet prišle pod avstrijsko gošpodstvo, ki je zopet uvedlo avstrijske ustavne in upravne razmere. Ta energični poskus Francozov, uveljaviti francosko javno pravo v Iliriji je predmet pričujoči študiji dr. Vošnjaka. Prvi del te knjige nam podaja sliko zgodovinskih, filozofskih in državnopravnih temeljev Napoleonovega ustavnega in upravnega sistema. Tu je pojasnjeno, kako je propadel na Francoskem fevdalni sistem, in kako so ideje, iz katerih je nastala velika revolucija, dale javnemu pravu na Francoskem nove temelje in katere teh idej so ostale v večji ali manjši veljavi, ki je Napoleon dobil oblast v roke. Zaključek tega dela Vošnjakove knjige popisuje, kako in v kakšni meri je Napoleonov sistem dobil veljavo v Italiji in na Nemškem, na Španskem in na Nizozemskem ter v Rusiji. Če je ta prvi del Vošnjakove knjige bolj rekapitulacija znanstvenih rezultatov različnih pravnikov in zgodovinarjev, a jako precizna in kritična rekapitulacija, je pa drugi del popolnoma samostojno delo, za katero je bilo treba temeljitih študij zgodovinskega, pravnega in pravno-zgodovinskega značaja. Dr. Vošnjak je uporabil jako znatno literaturo in mnogo gradiva, ki leži še neobelodanjeno v raznih arhivih v Parizu, v Milanu, na Dunaju in v Ljubljani, imel je torej na razpolago gradivo, o katerem se n. pr. Dimitz še sanjalo ni. Na podlagi in z uporabo tega gradiva je dr. Vošnjak sestavil svojo sliko o recepciji javnega prava francoskega cesarstva v ilirskih deželah. Razdelil je materijo na štiri skupine. V prvi popisuje administrativno uredbo, politično, občinsko in justično; v drugi je obrazložena vojaška organizacija; tretja skupina obsega finančno in gospodarsko politiko, četrta pa šolstvo in verstvo. Delo zaključuje kritično premočrenje državnega značaja prvega francoskega cesarstva in Napoleonove državne filozofije. Vošnjakova študija je znamenito vseskozi znanstveno delo, ki je toliko večjega pomena, ker recencije francoskega javnega prava v ilirskih deželah doslej sploh še ni bila nikdar predmet znanstvenega raziskovanja.

— Hrvatska povjest od Vjekoslava Klaića. V založbi knjigarno L. Hartmana (Stjepan Kugli) v Zagrebu je prav kar izšel peti zvezek velikega dela »Poviest Hrvata«, ki jo je spisal vseučiliški profesor Vjekoslav Klaić. Knjiga obsega polnih trideset pol (464 strani teksta in 12 strani priloge) in je okrašena s 160 slikami (portreti, poročila, pečatov,

mest, bojišč, podpisov itd.). Brošura na velja 8 K, vezana 10 K. Ta peti zvezek Klaićevega dela je najzanimivejši izmed vseh, kar jih je doslej izšlo in sicer zaradi tega, ker popisuje zgodbe in neizgovore hrvatskega naroda in kraljevstva v šestnajstem stoletju za časa prvih treh Habsburžanov: Ferdinanda I., Maksimilijana in Rudolfa. Tu se vidi borba hrvatskega naroda za svoj obstanek, ona krvava in neprestana borba ostankov hrvatskega kraljevstva s Turki, ki je hrvatski deželi pridobila častni pridevek »predzidje kristjanstva«. V tem zvezku je torej popisana herojska ali junaška doba hrvatskega naroda, ki bo vsakega Slovenca toliko bolj zanimala, ker so se takrat slovenske čete hrabro borile ob strani Hrvatov in imajo na vseh izvojevanih uspehih svoj veliki delež, kar je tudi v Klaićevem delu opisano. Sreča je bila, da so o tem usodopolnem stoletju, ko je šlo za daljni obstanek Hrvatske, zavzemali banko mesto postrvovalni in plemeniti moške, ki so bistveno pomagali, da se je Hrvatska kraj vse bede srečno ohranila. Upravljajmo dokazi so Ivan Karlović (1527—1531), knez Nikola Zrinski Sigetski (1543 do 1556), grof Peter Erdedi (1557 do 1567), ban in škof Juraj Drašković (1567—1575), knez Franjo Frankopan Slemjski (1567—1572), grof Tomo Erdedi (1584—1595) in naposled baron Ivan Drašković (1596—1607). Pisatelj je sicer nepristransko ali z največjo ljubeznijo in simpatijo popisal bane iz rodu Erdedov in Draškovićev, da spozna hrvatski narod, koliko pomenjata ta dva roda v njegovi preteklosti in da se potomeci teh rodov vzamejo svoje prednike za izgled.

— Uputa u vinogradarstvo. To delo je spisal hrvatski gošpodarski izvešitelj Pavel Cesar. Knjiga je v najkrajšem času doživela že četrto izdajo, kar je pač najlepši dokaz, da je delo izvrstno, in najboljši priznanje pisatelju. Knjiga je sestavljena po vprašanjih in odgovorih in daje vsa potrebna pojasnila. Četrto izdajo velja samo 2 K, s pošto 2 K 20 v. Izšla je v založbi knjigotrudnice L. Hartmana (S. Kugli) v Zagrebu.

Vse tu naznanjene knjige se dobivajo v »Narodni knjigarni« Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Darila.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju je prejelo od začetka decembra do 13. januarja sledeče darove: 200 kron: Posavec na Dunaju; 100 kron: »Klub naprednih slovenskih akademikov« v Celju; 50 kron: sodni svetnik I. Nabernik; po 40 kron: mestno županstvo Idrije in sekijski svetnik dr. I. Zolger; 30 kron: županstvo Litija; po 20 K: min. svetnik dr. J. Babnik, predsednik Ant. Delles, vladni svetnik Anton Globočnik pl. Sorodolski, sekijski načelnik Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, Anton Hrast, Ivan Knez, dr. Otmar Krajec, župnik Fr. Kušar, Neimenovan, dr. I. Oražen, Marija Seidl, polkovnik A. Sušič, notar L. Svetec, dr. Drag. Treo, dr. H. Tuma in Al. Vodnik; po 10 K: Rajko Arce, dr. Aleksander Fatur, svetnik Vek. Furlan, Minka Hrašovec, vladni svetnik Ivan Ile, Leopold Jonko, dr. Fr. Jurtela, E. Knez, notar J. Kogej, prof. dr. F. Kos, profesor dr. V. Kušar, dr. St. Lapajne, Iv. Mankoč, deželni šolski nadzornik Fr. Matejčič, Jos. Mejač, sodnik A. Mladič, ces. svetnik Ivan Murnik, eksc. dr. M. Napotnik, prof. A. Peterlin profesor M. Pleteršnik, dr. Fr. Ks. Poček, dr. A. Povšič, Josipina Puppo, ravnatelj A. Reich, dr. Izo Reja, podpolkovnik I. baron Roscher-Rath, dr. Jan. Sernee, sodni svetnik Jos. Rotner, dr. Gv. Srebre, Jos. Štritar, Iv. Šepie, Ivan Škarja, dr. V. Štempihar, dr. A. Švigel, A. Trevn, dr. P. Turner, dr. I. Veržon, dr. J. Wilfan in Fr. Zužek; po 8 kron: dvorni svetnik Fr. Kolenc in dr. K. Pauer; 7 kron: min. podtaj. dr. M. Škerlj; po 6 kron: p. blag. Fr. Ferlan, prof. Fr. Gasparin, dr. K. Janežič, prof. R. Perušek, dr. R. Pišuš, Jak. Volk in dr. Fr. Žizek; po 5 kron: dr. I. Benkovič, dr. A. Breužič, dr. A. Brumen, Fr. Cerar, Ivan Gričar, Fr. Hmelak, dr. Fr. Horvat, dr. Juro Hrašovec, Hranilnica in posojilnica v Izlakah, dr. Andrej Korenčan, dr. Al. Kraigher, Iv. Kranje, profesor L. Lavtar, ravnatelj Ivan Liesskounig, I. & A. Majdič, Iv. Mejač, L. Mikusch, M. Pahernik, župnik A. Podhostnik, Iv. Pušar, ravnatelj H. Schreiner, K. Schweiger, dr. Jos. Sernee, sodni svetnik Jos. Sitter, Otmar Skale, A. Sarabon, Juri Šenk, Al. Štrekelj, profesor Al. Tavčar, Gust. Vidic, ravnatelj I. Vidmar, ravnatelj I. Vončina, dr. Jos. Vošnjak, Al. Zajec, Norbert Zanier in dekan Jos. Zupan; po 4 kron: dr. Fr. Detela, notar Al. Hudovernik, Stefan Klun, dr. Fr. Perne, Lavoslav Schwentner, Fr. Štupica in dr. Jakob Toplak; po 3 kron: mestni nadžupnik H. Angerer Fr. Nemeč, profesor Jož. Reisner in Fr. Žagar; po

2 kroni: Fr. Abulner, Mar. Bayr, V. Engelman, Iv. Engelsberger, Knečka posojilnica in hranilnica Sv. Križ, žup. A. Kolar, V. Kopitar, Jos. Medica, dr. Jos. Pavlin, Rudolf Pevec, M. Schuster, Mat. Sebenikar, dr. Fr. Vončina in Miha. Zmavc. — Skupaj 1483 kron. — Darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadvident južne železnice v pokoju, Dunaj III., Reiserstr. 27.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 16. prosinca: Ivana Borštnar, delavčeva žena, 65 let, Radekega cesta 11.
Dne 17. prosinca: Ana Strauss, bivša delavka, 96 let, Radekega cesta 11.
Dne 17. prosinca: Hermina Giontini, zasebnica, 62 let, Mestni trg 24. — Gustav Rosina, sin odvetniškega kandidata, 6 dni, Vrhovčeva ulica 14.
V deželni belnici:
Dne 15. prosinca: Mihael Žerovnik, piskrovec, 66 let.

Mnenje gospoda dr. Karla Pollatscheka
Schmiedeberg.
Gospod J. Serravallo, Trst.

Naznanjam Vam, da sem dosegel z Vašim Serravallovim kinavinom z železom izvrstne uspehe in sicer tudi v slučajih, kjer so mi drugi krvnotvorni pomoški odrekli.
Schmiedeberg, 7. oktobra 1909.
Dr. Pollatschek.

Želodčne kapljice lekarnarja C. Brady, preje Marijelijške kapljice imenovane, z Marijelijško Materjo božjo kot varstveno znamko

so najboljša iz vseh 30 let preizkušeno sredstvo proti prebavnim težavam vsake vrste, gorčici, telesnemu zagatju, želodčnim bolečinam, tvoritvi kisline itd.
Varujte se vsakega glasnega se ponareda in potvrdi ter pazite na poleg stoletno varstveno znamko s podpisom
C. Brady
Dobiva se po lekarnah. Na deselo razpošilja lekarnar C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 3/484. 6 steklenic za K 5.—, 3 dvojstenske steklenice za K 4.50 franko.

I K O
Najboljša ura sedanjosti:

zlata, srebrna, tula, nikeljasta in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna ur v Švic.
Tovarniška varstvena znamka
I K O

Meteorološko poročilo.

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
18.	2. pop.	745.2	-28	sl. jug.	jasno
	9. zv.	744.0	-72	sl. jzah.	
19.	7. zj.	742.7	-94	sl. szah.	megleno

Srednja včerajšnja temperatura -6.5°, norm. -24°. Padavina v 24 urah 0.0 mm

Javna zahvala.

Podpisane veže prijetna dolžnost, da tem potom javno zahvali preblogo rodnega gospoda dr. Jenka, zdravnika v Ajdovščini, ker ga je s svojo izredno zdravniško prakso zdravil; izvršil v tržaškem senatoriju v v družbi primarja dr. Escherja in še enega zdravnika težko in nevarno operacijo, ter mu tako podaljšal življenje. Bog mu plačaj.

Edmund Čibelj, nadučitelj na Dolu.

Bivša odgojiteljica in učiteljica vzame nekaj gospodičen ali dekle na brano in stanovanje

ter pod strogo nadzorstvo. Konverzacija na domu se vrši menjaže v slovenskem, nem. laškem in fran. jeziku. Cene primerne. Stanovanje zdravo in mirno. Vpraša se na Bleiweisovi cesti št. 20, 2. nadst., lavo.

Lep lokal

za trgovino se odda s 1. svečanom zraven trgovine Janko Češnika, . Lingarjeve ulice v Ljubljani. . Natančneje se poizve tam. 170

trgovski sotrudnik

špecerist in železninar, vojaščine prost. bi rad premenjal mesto. — Pr vzeti bi lahko tudi dobro idejo trgovino. Ponudbe pod »Podjeten št. 100« na upravnistvo »Slov. Naroda«. 257

Spretna prodajalka

za trgovino mešanega blaga na deželi se išče. Kje, pove upravn. »Slovenskega Naroda.« Nastop takoj. 249

učenec

vešč slovenskega in nemškega jezika, v starosti od 15—16 let, za fotografsko obrt pri Ivanu Tischlerju, fotografu na Vrhniki. 250

Ljubljanski Zvon

kompletni letniki 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 1908, 1909 in 1910 nevezani, popolnoma novi in neprerežani se dobivajo po izredno nižani ceni vsak letnik po 4 krone.

Izdajateljstvo in založništvo »Ljubljanskega Zvona«.

Občni zbor

I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani bo 257 v torek, 31. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v hotelu »Union« s statutarčnim sporedom.

Ako bi bil občni zbor zaradi nezadostnega števila navzočih članov nesklipčen, čakalo se bo pol ure po določenem času. — Po preteku tega časa so navzoči negledé na njih število opravičeni z navadno polovično večino sklepali o vsaki točki dnevnega reda.

Predlogi, katere so člani 14 dni pred občnim zborom pismeno izročili odboru, se stavijo na dnevni red. Posestniki, pridite v obilnem številu na občni zbor! Le s skupnim delovanjem si moremo olajšati svoje veliko davčno breme.

Odbor.

» Spreten » 253

uradnik

se sprejme v večji tovarni. Biti mora kristjan, 24 do 28 let star, neoženjen in popolnoma vešč nemškega in slovenskega jezika, splošno in trgovsko izobražen.

Natančne ponudbe pod »E. B. Nr. 1911« na Haasenstein & Vogler, A.-G., Dunaj I.

Gospodična, ki je dovršila trg. tečaj želi vstopiti v službo kot

knjigovodkinja

v kako trgovino ali kot strojepisalka v kako pisarno. Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 180

Iz proste roke se prodaja 165

hiša, zemljišče, živina

in vse gospodarsko orodje. Cena po dogovoru. Več se izve pri lastniku posestva Peter Sterku v Paki št. 2, pošta Stari trg pri Kočevju.

Češke brikete

in kosovni premog, najboljši in najcenejši kurivo za peč, podkurilna drva nepotrebna, (navodilo zastoni) priporoča po najnižji ceni »Češko skladišče premoga,« Nova ul. 3. v Ljubljani. 4292

Trgovski pomočnik

želi službe v špecerijski ali mešani trgovni v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod »Trgovski pomočnik št. 100« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 197

Stanovanje

z 2 sobama event. tudi s 3 manjšimi sobami in pritliklinami 160

išče mirna stranka brez otrok za majev selilni rok. Ponudbe pod »Mirna stranka« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Velik prostoren lokal

na prometnem mestu v Ljubljani se odda za pisarno ali trgovino v našem. Kje, pove upravnistvo »Slov. Naroda«.

Sanssouci

priznane najboljša znamka, izdelki po franc. metodi K 2.50
Carte d'Or, Carte blanche, . . . K 2.25
Asti spumante Torino, specialiteta . K 2.—
Bakarska vodica, primorska specialiteta K 2.—
Gennaro Ossoinack, Gorica
odlikovane šampanjske kleti.
3671 Embalaža gratis.

Sprejem več spretnih ključavničarskih pomočnikov

takoj v stalno delo. Vodovodnih inštalacij večji imajo prednost.

IVAN REBEK 195
ključavničarski mojster v Celju.

Za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno damatsko vino 233

Kuč

najboljše sredstvo. 4 steklenice (5 kg) franko K 4.—. Br. Novakovič, Ljubljana.

Bela stara vina, počenši od 48 K, cviček in črna vina, slivovico, slavonsko rakijo . . . priporoča 254 . . . Em. Ehenspanger, Belovar, Hrvaško. . .

Fino domače 255

kislo zelje

prodaja in razpošilja v sodčkih od 50 kg naprej tvrdka J. Kušlan v Kranju (Gorenjsko).

Pazite na

time Barber!

Kdor si hoče ohraniti svoje kolo
 v dobrem stanju, za časa rabe pa se
 ogniti mnogim stroškom, pusti naj
 svoje kolo v zimski seziji skrbno pre-
 gledati, očistiti ter v primerno tempe-
 riranem prostoru shraniti.

Vse to preskrbi proti mali od-
 škodnini, primeren prostor pa da na-
 razpolago **brezplačno** tvrdka

K. ČAMERNIK
 špecialna trgovina s kolesi in njih
 posamezni deli
 Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
 Delniška glavnica K 5.000.000. Stritarjeva ulica šte. 2. Rezervni fond 450.000 kron.
 Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.